

DARBININKAS

Vol. LXXI, Nr. 41

Spalio - October 31, 1986 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

30 centų

KELI ŽODŽIAI APIE PAULIAUS JURKAUS PASAKŲ PAUKŠTĘ

Bernardo Brazdžionio žodis, pasakytas Pauliaus Jurkaus kūrybos šventėje 1986 rugsėjo 13 Kultūros Židinyje, Brooklyn, N.Y.

3 (Tąsa iš praeito numerio)

Trumpai aptaręs Jurkaus ankstyvesnius kūrinius, kiek ilgiau norėčiau sustoti ties jo naujausia knyga "Kai Vilniaus liepos žydi".

Juozas Brazaitis, 1954 m. recenzuodamas Pauliaus Jurkaus pirmąjį beletristikos rinkinį "Pavasaris prie Varduvo", pažymėjo, kad Jurkaus vaizduojamasis pasaulis stovi ant ribos "tarp tikrovės ir fantazijos, tarp realistinio pasaulio ir svajonės", kad jo žmonės gyvena tarp aistros ir idėjos. Ir iš tiesų, net realistinai liečių žemaičių žmonės ir jų buitį, pasakojimai įjėminti į lyrinius rėmus, apsupti graudžiu ilgėsiu, negestančia gamtos žemės meile. Dėl to praeities adoravimo, autorius net ir realųjį Žemaitijos vaizdą ir istorinį pasakojimą sulegendina. Tai žinoma, garžu ir miela. Tais pirmaisiais tėviškės ir tėvynės netekimo metais visi buvome ištroškę gimtosios žemės kvapo ir jos žmonių, visiems buvo gera paalsuoti Lietuvos oru bent svajonėje, bent legendoje.

Tačiau nežinia kokia dygstimi recenzentas J. Brazaitis, baigdamas recenziją, pastebėjo, kad autoriaus tolimesnėje kūryboje dar verta būtų sustoti prie kuriamojo pasaulio pobūdžio patikrinimo. Jis esąs "pavojuose riboje — tarp realistinio ir fantastinio, tarp intrygos ir pasakos. Realistiniame pasakojimo elementui gresia palikti simbolio ar alegorijos plotmėje, neišplėto-

jant psichologinio gilumo, fantastiniam elementui nuslystant į alegoriją."

Jis klausė: "Ar neverta tat būtų autoriui tvirčiau atsispirti į vienos plotmės pasaulį, gal greičiau į realistiną pasaulį, kuris įgalintų labiau nusileisti į psichologinius ir filosofinius klausimus ir kuriame rašytojai labiausiai savo jėgas yra išplėtoję..."

Kiek iš literatūros istorijos (ir iš savo patirties) žinome, rašytojai paprastai skeptiškai žiūri į kritikų receptus arba visai nekreipia dėmesio į pastabas ir patarimus. Atrodo, kad ir Paulius Jurkus tas pastabas ir patarimus praleido negirdomis. Ir gerai padarė. Paulius Jurkus kaip buvo taip ir pasiliko savo kūryboje ant abiejų pasaulių ribos — realistinio ir fantastinio. Ir abiejuose pasauliuose jis pasireiškė lygiai sėkmingai ir kūrybingai. Už didžiulį realaus mažo Žemaitijos miestelio gyvenimo romaną "Smilgaičių akvarelė" 1956 m. jis laimėjo "Draugo" romano premiją, o su legendinių rinkiū "Ant Velnės tilto" užsirekomendavo kaip originalus ir stiprus to žanro kūrėjas.

Isimylėjęs į Vilnių, jo romantišką praeitį, jo grožį ir mistiką, Paulius Jurkus nenurimo ir, štai, lyg tęsdamas tą Vilniaus ciklą, sukūrė naują legendą ir alegorijų knygą "Kai Vilniaus liepos žydi", kurią pats autorius paantraštelė vadina "Žibunto sakmės apie Vilnių."

Žibuntas — tai mitinis, tačiau jokiuose lietuvių liaudies mituose neminėtas, mistinės jėgos kupinas asmuo pirmoje sakmėje "Karaliaus sapno dovana" karaliaus sapno išaiškintojas.

Jis taria, kad geriausia dovana Vilniui būtų universiteto įsteigimas.

Vilniaus įkūrimo metai yra vienintelė knygoje tikra istorinė detalė: 1579-tieji metai.

Suvažiavę garsūs profesoriai garsino miestą savo mokslu. Ir Žibuntas nebuvo užmirštas. "Žibuntas buvo už visus garsiausius" — rašo autorius. — "Jis dėstė paukščių ir žvėrių kalbas..." O kaip vėliau pamatome, jis tvarko visą Vilniaus florą ir fauną, jo klauso vėjai, jis koordinuoja metų sezono pasikeitimus.

Atrodo, kad po tokios įžangos knygoje bus pasakojama konkrečiai apie Vilniaus universitetą, jo garsą ir šlovę. Bet ne.

Sekanti sakmė skaitytoją nukelia į priemiesčio smuklę, kurią aplanko garsiausias dailininkas. Žibunto patiriamas karalius jam leidžia perdažyti Vilnių: namus ir sodus, medžius ir gėles. Tai, pasirodo, Rudens darbas.

Nuostabiam dailininkui atidavęs nudažyti Vilnių, autorius toliau kuria metų poemą, po Rudens kitus sezonus — Žiemą, Pavasarį ir Vasarą. Pauliaus Jurkaus poema ne epinė kaip Kristijono Donelaičio, su žmonių rūpesčiais ir darbais, bet lyrinė, kupina poetinio grožio ir gaiva-

(nukelta į 2 psl.)

Savaitės įvykiai

KALĖJIMAS MAN NEDARO GĖDOS

(Iš Liet. Kat. Bažnyčios Kronikos Nr. 68)

V. Lapienio kalba teisime ir nuteisimas

(Tąsa iš praeito numerio)

Valdžiai naudojama priespauda

122 Rytų Europos veikėjai: Čekoslovakijos Chartos 77 nariai, Lenkijos Solidarumo unijos aktyvistai, Rytų Vokietijos nepriklausomos taikos grupės nariai ir žmogaus teisių veikėjai ir 54 Vengrijos rašytojai, mokslininkai ir kultūros veikėjai Vengrijos 1956 m. revoliucijos sukurti nepriklausomai, demokratiškai ir neutraliai Vengriją ir smerkiantį Sov. S-gos įsikišimą, sugniuždinusį Vengrijos revoliuciją, ir pasižadantį paremti vieni kitų pastangas ryškesnei nepriklausomybei ir demokratijai atstatyti.

Izraelio naujasis ministeris pirmininkas Yitzhak Shamir, pradėjęs eiti pareigas, pareiškė, kad jis darys žygių kasmet įsteigti okupuotose arabų žemėse po 5 naujas žydų kolonijas.

Sovietų Sąjunga, nors buvo įspėta nesiimti atsilyginimo veiksmų, JAV ištrėmus 28 sovietų piliečius J.T. pareigūnus, įsakė iš Sovietų Sąjungos išvykti 5 JAV ambasados pareigūnams. Atsakydamos į paskutinį Sov. Sąjungos veiksmą, JAV įsakė iki lapkričio 1 išvykti iš JAV 55 Sov. Sąjungos ambasados ir San Francisco konsulato pareigūnams, nes tada abiejų valstybių diplomatinį pareigūnų skaičius būtų maždaug toks pat.

Vakarų Berlyno teisingumo ministeris Rupert Scholz pareiškė, kad vyriausybė nutarė nekelti teismo bylų 83 pasenusiems nacių Liaudies teismo nariams ir prokurorams, pasmerktiems apie 5000 žmonių mirtim, nes jie nepajėgia dalyvauti teisme ir dėl ankstyvesniųjų teisingumo organų apsilėidimo nėra pakankamai įrodymų jų kaltumui patvirtinti.

Vakarų Vokietija ir kitos Nato valstybės yra susirūpinusios, kad, JAV pasižadėjus Islandijos konferencijoje panaikinti Europoj išdėstytas vidutinės tolinės raketas ir per 10 m. sunaikinti strateginius branduolinius ginklus. Vakarų Europa neteks jos iki šiol JAV užtikrintos saugumo garantijos, nebent Nato valstybių karinis pajėgumas būtų atitinkamai sustiprintas.

Nobelio premijos buvo paskirtos: fizikos premija buvo padalyta tarp Berlyno Fritz Haber instituto prof. Ernst Ruska, Frankfurto universiteto dr. Gerd Binnig ir IBM tyrimų laboratorijos Zueriche dr. Heinrich Rohrer už elektroninio mikroskopo ir kuno atomam tirti aparatų išradimus; chemijos premija atiteko Harvard universiteto prof. Dudley R. Herschbach, Californijos universiteto prof. Yuan T. Lee ir Toronto universiteto prof. John C. Polanyi; ekonomijos mokslų — Virginijos universiteto prof. George Mason ir prof. James McGill Buchanan už jų darbus politinės ekonomijos srityje.

Graikijos savivaldybių rinkimuose trijų didžiųjų miestų, kaip Atenai, Salonikai ir Pirėjus, valdymas grįžo į opozicinės Naujos demokratijos partijos rankas. Iš 300 miestų opozicija laimėjo 200.

Mozambiko prezidentas Samora M. Machel žuvo lėktuvo katastrofoje Pietų Afrikoj. Kartu su juo žuvo ir kiti 25 keleiviai.

Istorinė patirtis r o d o, kokia nelemta buvo pagunda naudotis jėga "tiesos tarnybai". Idėjinę kovoj naudotis jėga — tai ne tiesiai tarnauti, o ją išniekinti. Juk valdžios teisė remiasi ne kuo kitu, o gerbimu objektyviųjų ir neliečiamų žmogaus teisių. Toji bendra gerovė, kuriai valstybėje tarnauja valdžia, tik tada yra pilnai realizuojama, kai visi piliečiai gali būti ramūs dėl savo teisių. To nesant, prieinama prie visuomenės susiskaldymo, prie neklusnumo valdžiai, arba prie situacijos, kada panaudojama priespauda, grasinimai, prievarta, teroras. Tokių įrodymų pakankamai davė mūsų amžiaus diktatūros totalizmai.

Kaip normaliam žmogaus gyvenimui — tikinčio ar ateisto — reikalingas oras, maistas, vanduo, taip ir visiems piliečiams reikalinga žodžio ir spaudos laisvė.

Jokie gynėjai tau nepadės

1984 IV.30 Vilniuje susitikau seniai pažįstamą teisininką, daugelį metų dirbant atsakingose pareigose teisminės apsaugos organuose. Jam papasakojau, kad saugumiečiai 1983. II.12, atėmė iš manęs kalinimo laikotarpiu parašytus prisiminimus-memuarus (juodraštį) ir už tai sudarė bylą. Tardymo organai pareiškė, kad padariau nusikaltimą, numatyta LTSR BK 68 str. 2 d.

Jis manęs paklausė: "Gal kuriuos nors valdžios pareigūnus savo memuaruose kritikavai, gal neigiamai juos paminėjai?" Jam atsakiau, kad 1976 m. pabaigoje ir 1977 m. pirmame pusmetyje mane tardė saugumo vyr. tardytojas mjr. Urbonas, saugumo tardymo poskyrio viršininkas mjr. Rimkus, todėl savo memuaruose juos, prokurorą Bakučionį ir kai kuriuos kitus kritikavau.

Mano pažįstamas teisininkas pagalvojo ir pasakė: "Urbonas paauskštintas tarnyboje, pakeltas į papulkininkus, paskirtas Saugumo komiteto poskyrio viršininku, todėl už kritiką jis gali tau atsikeršyti. Ir jokie gynėjai, jokie tavo aiškinimai nieko nepadės..."

Kalėjimas man nedaro gėdos

Jeigu teisingumą nugalai piktuomas, neapykanta ar net kerštas, tuomet pagrindiniu veikimo motyvu taps noras jei ne sunaikinti mane, tai nors apriboti mano laisvę, ar primesti savo įsitikinimus, kurie iš esmės prieštarauja laisvės įgyvendinimui. Tada beliks su indų tautos vadu Gandhi, buvusiu aštuonis metus kalėjime pasakyti: "Prievarta nieko neįtikina, o tik gimdo neapykantą. Jei esu nekaltas, o vis dėl to apkaltintas, tai kalėjimas man nedaro gėdos". Iš tikrųjų, už tiesą laikas, praleistas už grotų, spygliuotų vielų, neprarastas, bet gražiausiai pasitarnauja dvasiniam atgimimui. Nors kalėjimas ar lageris izoliuoja krikščionis nuo visuomenės, tačiau uolūs katalikai ir būdami kaliniai apaštaluja ir laimi sielų Kristui.

Kančia — pavyzdys kitiems

Prarasta laisvė už tiesą, už savo įsitikinimus, už nenusilekimą neteis्यbei, pergulentas vargas, iškentėta kančia bus pats įspūdingiausias pavyzdys kitiems. Sudėta auka iš viso, kas brangiausia žemėje, daugiau paskleidžia malonės kvėpėjimo gyvojoje Bažnyčioje ir sielose, negu žydėjimas (gyvenimas, darbai) žmonių akivaizdoje prigimties dovanomis, būnant laisvėje.

Būti nuteistas už tai, kad būdamas kaliniu (1976 - 1981 m.) parašiau savo prisiminimus-memuarus, kad skaičiau "LKB Kroniką", "Lietuvos ateitį", J. Girniaus parašytą knygą "Žmogus be Dievo" (kurią iš manęs čekistai atėmė ir, kaip ideologiniai žalinga, sunaikino) ir kitas, man ne tik ne gėda, o garbė. Nes tada aš, kaip katalikas, sąžiningai atlikęs savo pareigas, atsistoju šalia Amžinosios Tiesos, kuri mums sako: "Palaiminti, kurie persekiojami dėl teisybės, jų yra dangaus karalystė. Palaiminti, jūs, kai dėl manęs jus niekina ir persekioja bei meluodami visai šmeižia, būkite linksni džiūgaukite, nes jūsų laukia gausus užmokestis danguje" (Mt. 5, 10 - 12).

Garbė eiti Gulago keliu

Garbė eiti sunkiu Gulago keliu už Bažnyčią, už savo Tautą, už žmogaus teises bei pagrindines laisves ir teisingumą.

Šitos aukos neveltui. Tai būsimosios laisvės grūdai, kritę į mūsų tėvų ir protėvių krauju apšlakstytą, ašaromis aplaistytą žemę.

Juk geriausia misija — kančia tarp kenčiančiųjų "Nėra didesnės meilės kaip gyvybę už draugus atiduoti", — sako mums Kristus (Jn 5, 19). Todėl ištikimybė Dievui privalome vertinti labiau negu turtus, laisvę ir net gyvybę.

"Omnia vincit veritas — viską nugalai teisybė".

Teismo nuosprendis

Toliau L. K. Bažnyčios Kronikos 68 numeryje spausdinamas teismo nuosprendis. Teisė jį aukščiausias teismas. Pradžioje surašytas visas teismo sąstatas, toliau rašoma:

"Teisminė kolegija, išnagrinęs byla, nustatė:

Teisiamasis V. Lapienis nuo 1981 m. iki šių metų sausio mėn., siekdamas susilpninti Tarybų valdžią gamino, platino ir laikė platintoju tkslu tarybinę

(nukela į 2 psl.)

Kardinolas Bernardin iš Chicagos priima žymenį iš vysk. Pauliaus Baltakio, OFM, Lietuvos Katalikų Religinės Šalpos 25 metų minėjime, kuris buvo spalio 25 Waldorf Astoria viešbutyje New Yorke. Šalia stovi dr. Vytautas Vygantas, pristatęs kardinolą. Nuotr. Margaret McCarthy

Pakeista jubiliejinių iškilnių Romoje data

Galutinai paaškiejus, jog nebėra jokių vilčių, kad kas nors iš Lietuvos gautų leidimą atvykti į Romą ar užsienyje gyvena lietuviai būtų įsileisti į Vilnių, Šv. Tėvas nusprendė Lietuvos krikščionybės jubiliejų ir Dievo Tarnu arkivyskupo Jurgio Matulaičio beatifikacijos iškilmes švęsti kartu su Lietuvos Bažnyčia, t.y. 1987m. birželio 27 dieną.

Pradiniame plane buvo palikta dviejų savaitių laiko tarpas tarp iškilnių Romoje ir Vilniuje, galvojant, kad kas nors, neišskiriant ir paties Šv. Tėvo, turės galimybę dalyvauti abiejose šventėse. Deja tos viltys neišsipildė. Lietuvos vyskupams buvo pakartotinai įsakyta, kad nieko

nekviestų iš užsienio, bei pranešta, jog nebus duotas leidimas vykti į iškilmes Romoje. Kelionių agentūros, kurios buvo pradėjusios organizuoti ekskursijas į Romą ir Vilnių, gavo pra-

nešimą iš sovietų valdžios, kad tuo laiku visi viešbučiai Vilniuje jau yra užimti.

Su Šv. Tėvu tikimės, kad kartu ir tą pačią dieną švenčiamas jubiliejus bus dar prasmingesnis ir įspūdingesnis.

Vyskupas Paulius
Baltakis, OFM

PASIRENGTA VIENOS KONFERENCIJAI IR VLIKO SEIMUI

Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos metu Vienoje, Austrijoje, pabaltiečiai rengiasi vieninai pasireikšti, vadovaujant Pasaulio Pabaltiečių Santalkai, kuriai šiais metais pirmininkauja Vliko pirm. dr. K. Bobelis. Galutinai aptarti veiklos programai Santalkos vadovybė spalio 17 buvo susirin-

kus posėdžio, kuriame taip pat dalyvavo ir dr. D. Krivickas. Santalka yra paruošus memorandumą apie padėtį Pabaltijo valstybėse. Memorandumas išsiuntinėtas Vienos konferencijoj dalyvaujančioms valstybėms.

Apie Santalkos nutarimus Vliko valdybos posėdy spalio 18 dr. Bobelis padarė pranešimą ir

apžvelgė veiklos programą Vienoje. Spalio 27 Vienoje atidaromas Pasaulio Pabaltiečių Santalkos informacijos centras, kuris veiks iki lapkričio 23. Jam vadovaus Algis Klimaitis, talkinininkas B. Venskuvienė ir M. Samatienė. Lapkričio 2, sekma-dienį, įvyks lietuviškos mišios

(nukelta į 4 psl.)

Savaitės įvykiai

Sovietų Sąjungos Mokslių akademijos pirmininku vieton 83 m. sulaukusio Anatoli P. Aleksandrovo buvo išrinktas ukrainietis matematikas G. I. Marčuk.

Pietų Amerikos 25 valstybės bendru pareiškimu paskelbė, kad jog dabartinėmis sąlygomis negali gražinti užsienio valstybėms skolų, kurios siekia 370. bil. dol., ir pasiūlė skolų gražinimo sąlygas suderinti su jų eksporto uždarbiu ar su kitais ūkiniais mastais.

Meksikos ūkiniai sunkumai, nesėkminga kova su korupcija ir narkotikų prekyba ir rinkimų klastojimai veda kraštą į rimtą krizę, kuri gali paveikti ir santykius su JAV.

OPEC valstybėms po 17 dienų trukusios konferencijos pavyko susitarti dėl aliejaus gamybos kontrolės, šiek tiek padidinant gamybos kvotas beveik kiekvienai valstybei, išskyrus Saudi Arabiją ir Jungtinį arabų emiratą.

Sovietų Sąjunga po 5 metų pertraukos vėl paskelbė javų derliaus duomenis, kurie 1985 m. siekė 191.6 mil. metrinės tonas, nors buvo užplanuota pasiekti 239 mil. met. tonų.

Haiti konstitucinio parlamento rinkimuose dalyvavo nuostabiai mažas rinkėjų skaičius.

Libano Beirute teroristai vėl pagrobė ten gyvenusį ir islamo religiją priėmusį amerikietį Edward Austin Tracy ir apkaltino jį šnipinėjimu Amerikai ir Izraeliui.

Jungtinių Tautų visumos susirinkimas net 115 balsų dauguma pareikalavo, kad Vietnamas pasitrauktų iš Kambodijos.

JAV pasirašė su 16 Pacifiko salų valstybių žvejybos sutartį, pagal kurią Amerikos žuvų pramonė sutiko per metus už teisę žvejoti mokėti po 1.75 mil. dol. ir 250,000 dol. jų ūkinei gerovei kelti. JAV vyriausybė priedu sutiko per 5 m. kasmet parūpinti po 10 mil. dol. prie sutarties pridedėjusiomis valstybėms. Kiribati, pasirašiusi su Sov. Sąjunta žvejybos sutarti 1985 m., tos sutarties neatnaujino.

Lenkijos vyriausybės slapta vykdytas 2500 jaunų žmonių apklausinėjimas parodė, kad jaunimas nori Lenkijoje įgyvendinti Vakarų stiliaus demokratiją ir kaltina komunistų partiją už krašto nuskurdinimą. ¾ jų tiki Solidarumo unijos ir Katalikų bažnyčios skelbiamam idealam.

Freedom House paskelbė, kad 5 iš sovietų armijos pabėgė ir Afganistano partizanus įsijungę kariai prieš 5 mėn., yra paprašę prezidentą Reagan suteikti jiems politinę globą.

IŠ OKUPOUOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

Vilniaus "Lėlės" teatras buvo išvykęs į tarptautinį lėlių festivalį Vokietijos Federatyvinėje respublikoje. Vilniečiai parodė M. Martinaičio pasaką suaugusiems "Žemės dukra". Šis veikalas sukurtas lietuvių liaudies pasakos "Eglė žalčių karalienė" motyvais. Spektaklio dailininkas ir režisierius — teatro vyriausias režisierius V. Mazūras. Po festivalio teatras parodė spektaklius dar aštuoniuose miestuose.

Kauno muzikinio teatro solistės, Lietuvos nusipelnusios artistės Aldonos Mikšytės-Ku-

KELI ŽODŽIAI APIE JURKAUS PASAKŲ PAUKŠTĘ

(atkelta iš 1 psl.)

lingos žemos gyvybės, jausmo, ir šilumos, vaizdų, nudažytų impresionistinėmis Monet, Renoiro, Degas, Picasso, Cezanno, Sislejaus potėpiais. Šie dailininkai, atsisakę "akademino tono", net patys vienas kitą gąsdino, pagauti šviesos refleksų šviesų ir šešėlių žaidimo. Kai Sislejus pamatė vieną iš pirmųjų Renoiro gamtos peizažų, apstulbęs susuko: "Ar tu pamišai! Kas tau atėjo į galvą medžius dažyti mėlynai, o žemės plotus šviesiai violetiniais?"

Beveik panašiai "pamišęs" žodžio tapytojas yra ir Paulius Jurkus; ir ne tik Ruduo, Žiema, Pavasaris ir Vasara šelsta Vilniaus mieste ir apylinkių gamtovaizdyje, diriguojami rašytojo vaizduotės. Ne tik Metų, bet ir kitose sekmėse tas pats nesuvaldomas kūrybinis impulsas neša mus drąsiojo jūrininko neribotų netikėtumų keliais per vandens požemius ir per laiko erdves, įtampos neatleidžia nė "Bokšte", nė "Žibinte", nė "Snaigėje"; nešiodama mus ta pati išradinga, turtinga, nuostabą kelianti rašytojo fantazija. Ir tai nėra vien tuščia pasaka, neturinti atramos realybėje.

(Bus daugiau)

Jeruzalė teroristų numestom bombom užmušus 1 ir sužeidus 65 jaunas kareivius, Izraelio lėktuvai puolė palestiniečių bazes Libano Sidon miesto apylinkėse, ir vienas lėktuvas buvo nušautas. Vieną lakūną Izraelio malūnsparnis išgelbėjo, bet sužeistas navigatorius pateko į nelaisvę.

JAV numato Pakistaną aprūpinti elektroninės žvalgybos Avac lėktuvais Pakistano erdvei nuo puolimų iš Afganistano saugoti.

Pasaulio žydų kongresas paskelbė iš Jugoslavijos gautus Austrijos prezidentui Kurt Waldheim kaltinimus.

nčienės kūrybos vakaru buvo atžymėtas 25-rių metų sceninio darbo jubiliejus. Vakaras įvyko Lietuvos meno darbuotojų rūmuose. Muzikinio teatro režisierius G. Žilys papasakojo apie A. Mikšytės kūrybinę kelią. Vakare taip pat dalyvavo Lietuvos nusipelnęs artistas A. Kunčius ir M. Rekys, akomponavo pianistė V. Katkevičiūtė.

G. Petkevičiūtės - Bitės gimimo 125-ųjų metinių proga Panevėžio knygos bičiulių draugija paskelbė ekslibriso konkursą. Tas paskatino nuodugniau pasidomėti šios rašytojos kūryba ir gyvenimu. Konkurse dalyvavo 37 dailininkai ir pateikė per 100 darbų. Pirmąją premiją pelnė mažeikičio dailininko M. Petruolio sukurtas knygos ženklas. Antrosios vietos paskirtos vilniečiams M. Liugailai ir V. Ajauskui. Tris trečiąsias vietas pasidalijo klaipėdiečiai D. Žalnie-

Iš Liet. Kat. Bažnyčios Kronikos nr. 68

(atkelta iš 1 psl.)

valstybę ir visuomeninę santvarką žeminančių šmeižikiškų prasimanymų turinčią literatūrą.

Toliau eina detalus aiškinimas, kaip ir kam jis rašė "Tarybinio kalinio memuarus", kokias pas save laikė knygas, kokią pagrindžio spaudą skaitė, platino. Knygos visos antitarybinės. Visi rasti rankraščiai taip pat antitarybiniai.

Kaltinimai tęsiasi

Toliau nuosprendžio akte kaltinimai tęsiasi.

Nelegalios literatūros didelis kiekis, jos apimtis, atskirų kūrinių buvimas keliuose egzemplioriuose, šių leidinių perrašinėjimas rodo, kad V. Lapienis visus šiuos kūrinius laikė platinimo tikslu.

Taip pat įrodyta, kad V. Lapienis laikė "Lietuvos archyvą", "Arkivyskupas Mečislovas Reynolds", "Lietuviškojo charakterio problema". Šie kūriniai kratos metu rasti J. Puodžiuko bute. J. Puodžiukas nuosekliai parodė, kad šiuos leidinius į jo sodo namelį atnešė V. Lapienis, pasakė: "Jei turėsi laiko, galėsi paskaityti". Jis šias knygas parsinešė į namus, perskaitė "Lietuviškojo charakterio problemas".

Nustatyta, kad visuose kūriniuose yra tarybinę valstybę ir visuomeninę tvarką žeminančių šmeižikiškų prasimanymų. Antai "Tarybinio kalinio memuarai" rašoma, kad "...tarybiniam piliečiams neleidžiama pasinaudoti (jiems suteiktomis) teisėmis... tos teisės tik popieriuje, bet ne gyvenime". "Mano

Mano nusprendė:

Lapienį Vladą, Antano, pripažinti kaltu, padariusi nusikaltimą, numatytą Lietuvos TSR BK 68 str. 2 d. nubausti laisvės atėmimu 4-riems metams. Paskirti V. Lapieniui papildomą bausmę — nutremimą 2-jiems metams.

Laisvės atėmimo bausmė V. Lapieniui atlikti griežtojo režimo pataisos darbų kolonijoje. Bausmės atlikimo pradžią skaičiuoti nuo 1985 m. sausio 4, tačiau į bausmės atlikimo laiką įskaityti bausmę suėmimo nuo 1984 vasario 13 iki vasario 28.

Daiktinį įrodymą — rašomąją mašinėlę "Unis" konfiskuoti, kitus daiktinius įrodymus saugoti su byla.

Nuosprendis galutinis, kasacinė tvarka neskundžiamas ir neprotestuojamas.

Pasirašė: pirmininkaujantis J. Riepšas, liaudies tarėjai: A. Grigaličienė ir A. Gudelevičius.

riūtė, vilnietės E. Jurgelionienė ir R. Gaižauskaitė. Įteikta nemaža specialių prizų.

Vilniuje, profsąjungų kultūros rūmuose, gastroliaivo Maskvos judesio ir plastikos ansambliu, vadovaujamas Giedriaus Mackevičiaus. Repertuare pagal dail. S. Krasausko ciklą "Amžinai gyvi" spektaklis pavadintas "Sodas", kurį lydi A. Rakašaus muzika. A. Bloko "Dvylika", pagal Č. Aitmatovo knygą "Ilgai kaip šimtmečiai diena", P. Nerudos pjesė "Choakino Murjetos žvaigždė ir mirtis", "Raudonas žirgas" ir "Nugalėjimas" apie Michelangelo kūrybą.

Radviliškio žemės ūkio mašinų gamykloje įvyko dešimtoji tradicinė šventė. Joje dalyvavo Panevėžio dramos teatro direktoriaus liaudies artisto D. Banionio vadovaujama aktorių delegacija. Su šiuo teatro kolektyvu radviliškiečiai artimai draugauja ir yra pasirašę bendradarbiavimo sutartį.

S.L.K.

gyvenimo kryžkelėse" rašoma, kad... Tenesvajuoja partija, kad komunistinė ideologija, kuri atnešė mūsų šaliai tiek daug nelaimių, išstums iš gyvenimo Katalikų Bažnyčią. ... Panašių teiginių yra ir kituose kūriniuose. Siekiamą tokiais veiksmais susilpninti tarybų valdžią rodo V. Lapienio gaminimas, laikymas ir platinimas tarybinę valstybę ir visuomeninę santvarką žeminančių šmeižikiškų prasimanymų turinčią literatūrą ilgą laiką keltą metų, didelis jos kiekis, pagaliau pats šių kūrinių turinys. Taigi V. Lapienis gamindamas, platindamas ir laikydamas platinimo tikslu tarybinę valstybę ir visuomeninę santvarką žeminančių šmeižikiškų prasimanymų turinčius kūrinius, tuo siekdamas susilpninti tarybų valdžią, padarė Lietuvos TSR BK 68 str. numatytą nusikaltimą. Kadangi jis turi teistumą už itin pavojingą valstybinį nusikaltimą, tai jo nusikaltama veikla teisingai kvalifikuota pagal Lietuvos TSE BK 68 St. 2 dalį.

Kolegija, skirdama V. Lapieniui bausmę, atsižvelgia į tai, kad pirmiau buvo teistas už tokį pat nusikaltimą, atlikęs bausmę, išvadų nepadarė ir toliau tęsia tą pačią nusikalstamą veiklą. Tačiau taip pat atsižvelgiama į jo senyvą amžių, sveikatos būklę (serga arterosklerozė). Laisvės atėmimo bausmė atliktina griežtojo režimo pataisos darbų kolonijoje. Be to, paskirtina papildoma bausmė nutremimas, nes padarytas sunkus, itin pavojingas valstybinis nusikaltimas.

Teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos TSR BPK 331-333 str. nusprendė:

Lapienį Vladą, Antano, pripažinti kaltu, padariusi nusikaltimą, numatytą Lietuvos TSR BK 68 str. 2 d. nubausti laisvės atėmimu 4-riems metams. Paskirti V. Lapieniui papildomą bausmę — nutremimą 2-jiems metams.

Laisvės atėmimo bausmė V. Lapieniui atlikti griežtojo režimo pataisos darbų kolonijoje. Bausmės atlikimo pradžią skaičiuoti nuo 1985 m. sausio 4, tačiau į bausmės atlikimo laiką įskaityti bausmę suėmimo nuo 1984 vasario 13 iki vasario 28.

Daiktinį įrodymą — rašomąją mašinėlę "Unis" konfiskuoti, kitus daiktinius įrodymus saugoti su byla.

Nuosprendis galutinis, kasacinė tvarka neskundžiamas ir neprotestuojamas.

Pasirašė: pirmininkaujantis J. Riepšas, liaudies tarėjai: A. Grigaličienė ir A. Gudelevičius.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road, East Northport, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86 - 01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 718 441 - 2811.

DARBININKO ADMINISTRACIJOS, 341 Highland Blvd., galima įsigyti lietuviškų ir angliškų knygų apie Lietuvą, plokštelių, sveikinimo kortelių, gintaro, baltinukų, juostų, įvairių suvenyrų.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamas garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietų automobilių pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — OHLERT-RUGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvių pletūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžilūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

ROMAS PETRAUSKAS, akcijų brokeris, dirba su Thomson McKinnon Securities Inc., One State St. Plaza, N.Y.C., N.Y. 10004. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, options, fondus, commodities, auksą ir sidabrą. Atidaryti IRA planus ir tax shelters. Suinteresuoti skambinkite 212 482-6962-3.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIO PROGRAMA "AUŠRA" — WICN 90.5 FM. Worcester, Mass., girdima tečiadieniais nuo 8 iki 9 val. vak. Inž. E. V. Mellus, Jr., vedėjas. 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 617 753 - 7232.

NEW JERSEY, NEW YORK, CONNECTICUT. — "Lietuvos Atsiminimai", ketvirtad. nuo 7 iki 8 val. vak. iš WNYM 1330 AM. Sekmad. 1:05 - 3 val. popiet iš WSOU 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Direkt., 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 201 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sėkmadieniais 9 - 10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 718 229 - 9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSŲ VIENINTELE VIETA —
— GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

DANTŲ GYDymo CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius,
Vedėjas
VISA MASTERCHARGE
METRO DENTAL SERVICE, P.C.

109 - 22 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrenginiai, patogus privažavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (718) 441 - 0909
Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

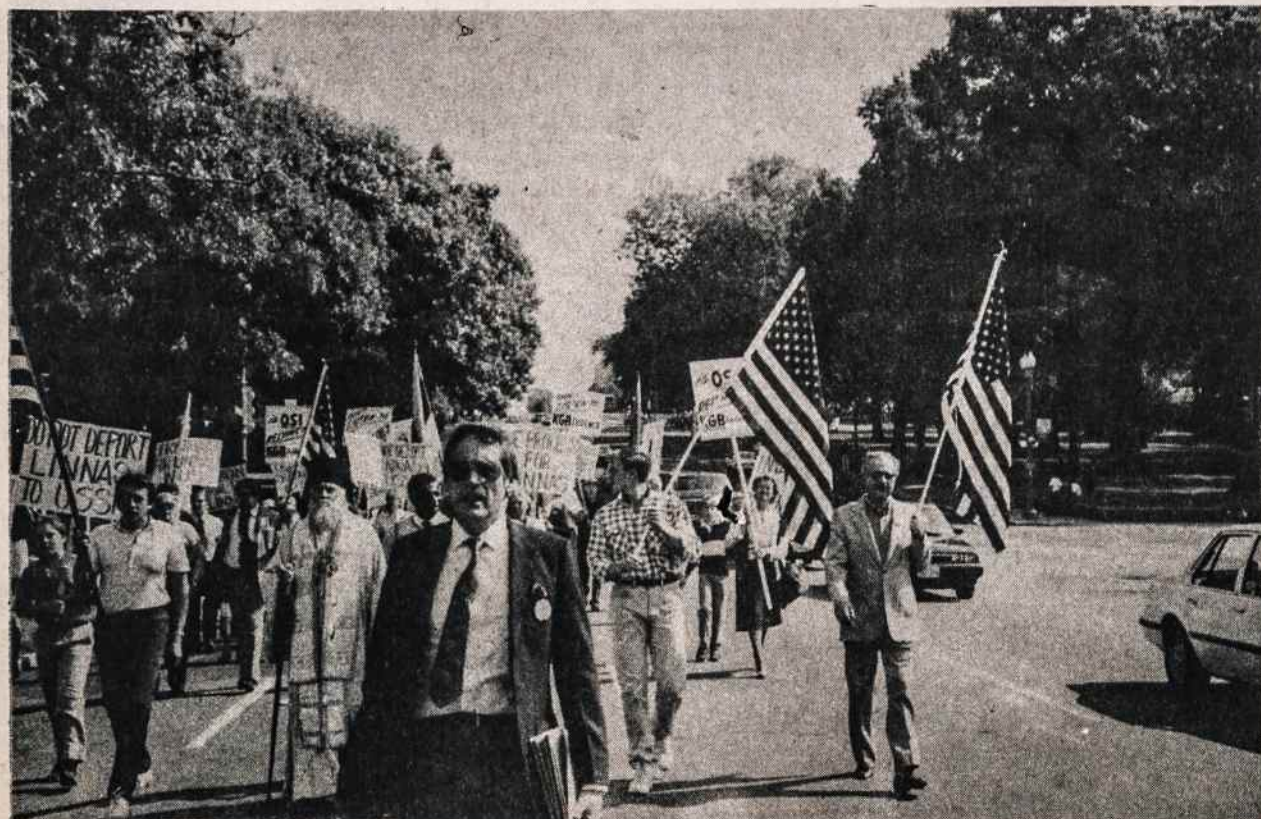
VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- DOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300

Antanas Mažeika, Koalicijos konstitucinėms teisėms ginti pirmininkas, vadovauja 500 dalyvių eisenai Washingtono nuo Aukščiausiojo Teismo rūmų prie Teisingumo departamento. Demonstracijos buvo surengtos, kad estas Karl Linnas nebūtų išvežtas į Sovietų Sąjungą.

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd. Editorial Office 718 827-1352
Brooklyn, N. Y. 11207 Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$15.00. Single Copy 30 centsPOSTMASTER: Send Address Change to DARBININKAS, 341
Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

Labai svarbi knyga visiems

Prof. Juozas Brazaitis, dirbdamas Darbininko redakcijoje, parašė stambų veikalą — **Vienu vieni**. Knyga buvo išspausdinta 1964 metais N. E. Sūdūvio slapiavardžiu. Tais pačiais metais knygos sutrumpinta laida išėjo vokiškai — *Allein, ganz allein*. Dar anksčiau prieš šias dvi knygas N. E. Sūdūvio slapiavardžiu išėjo trumpesnė laida apie Lietuvos okupaciją ir tragediją — *Ein kleines Volk wird ausgeloescht — Maža tauta bus nuplauta*.

Prof. Juozas Brazaitis nuo pat okupacijų pirmųjų dienų įsitraukė į rezistenciją. Kai buvo Sovietų Sąjungos ir Vokietijos karas, jis buvo vienas iš sukilimo aktyviųjų dalyvių. Laikinosios vyriausybės narys, ėjęs ministerio pirmininko pareigas, pergyvenęs laikinosios vyriausybės su-naikinimą. Vėliau jis ilgą laiką veikė Vlike ir, atvykęs į Ameriką, dalyvavo įvairiuose visuomeniniuose sąjūdžiuose.

Jis jautė pareigą parašyti knygą apie visą lietuvių tautos rezistenciją, kaip tauta kovoja dėl savo laisvės ir kaip niekas jai nepadeda. Taip ir susidarė didoka knyga — **„Vienu vieni“**. Ji buvo spausdinama Darbininko atkarpoje, o paskui išleista atskira knyga.

Kas toje knygoje rašoma?

Pirmame skyriuje nagrinėja kaip Rusija visą laiką rengė ofenzivą prieš Lietuvą. Čia aprašomi įvykiai nuo senų laikų iki nepriklausomybės praradimo. Antrame skyriuje — Lūžiai iki sukilimo — rašoma, kaip Lietuva pasidalino Hitleris ir Stalinas, kaip Lietuva buvo okupuota, įjungta į Sovietų Sąjungą, kaip prasidėjo jos sovietinimas. Baigiama 1941 metų sukilimo aprašymu.

Trečias skyrius kalba apie Hit-

lerio okupaciją ir pasyvų pasipriešinimą, ketvirtas skyrius — apie ginkluotą pasipriešinimą antrosios bolševikų okupacijos metu. Tai pats didžiausias skyrius. Penktas skyrius — moralinis pasipriešinimas po Stalino. Šeštasis skyrius — kova prieš tylą koegzistencijos klimato. Čia aprašoma Amerikos politika, sovietų žingsniai pirmyn ir atgal. Baigiama visa tai susumuojant ir atsakant — todėl vienu vieni.

Kaip žinome, prof. Juozas Brazaitis mirė 1974 metais. Po jo mirties buvo sudaryta komisija jo raštams leisti. Taip pasirodė tomas po tomo, labai rūpestingai parengti. Buvo sutelkti jo literatūriniai darbai. Dabar pasirodė jo raštų šeštas tomas. Į šį tomą ir įėjo **„Vienu vieni“**. Pabaigai dar pridėjo įvairių jo straipsnių, kalbų, raštų, visi jie liečia tą patį — Lietuvos rezistenciją. Čia yra ir prof. J. Brazaitis kalba pasakyta laidojant partizanų Kaune, jo laiškas vokiečių komisarui Rentelnui, Partizanų laiškas Šv. Tėvui. Yra straipsnis net apie Lietuvos žydus ir jų likimą ir laikinąją Lietuvos vyriausybę.

Ir kodėl visa tai primename?

Primename todėl, nes norime atkreipti dėmesį į šią knygą. Visiems visuomenininkams, žurnalistams ši knyga yra labai svarbi. Kasmet rengiame Birželio minėjimus. Reikia kalbėti ir Lietuvos nepriklausomybės šventės progą ir prisiminti okupacijas. Tada visur ieškoma medžiagos.

Ši knyga ir turi sutelkusi labai daug vertingos medžiagos, datų, vardų. Visa mūsų okupacijų ir rezistencijos istorija čia sudėta. Surašyta sklandžiu stiliumi, labai logiška tvarka viskas išdėstyta, padarytos išvados. Visa tai

„L'Osservatore Romano“, kuris nėra oficialus Vatikano organas, o tik „politiškai religinis dienraštis“ (oficialus Šv. sosto organas yra „Acta Apostolicae Sedis“), 1986.VI.30 - VII.1 d. laidoje įdėjo nepilną ir netikslią informaciją apie popiežiaus Jono Pauliaus II dekretą, kuriuo pripažintas stebuklas, įvykęs per „GIORGIO MATULEWICZ (Matulaitis)“ užtarimą.

Kad toji informacija netiksli, net klaidinga, matyti iš to, kad jos autorius net neskiria marijonų ir marijanistų vienuolių rašydams, jog arkiv. Jurgis Matulaitis esąs ne marijonų, bet „marijanisti“ reformatorius.

Padarius to dienraščio redakcijai pastabą, ji pripažino, kad yra įvykusi klaida. Bet klaidų dienraščiai paprastai netaiso. Ir

skaitytoją veikia sugestyvai, gilia jo patriotinį nusiteikimą, tiesiog išryškina visus mūsų tautos vargus, kuriuos mes pradėdame pamiršti. Todėl šią knygą reikėtų laikyti kiekvienuose namuose, kad ir jaunieji pažintų tą sunkų tautos kelią į laisvę.

Išleido „Į Laisvę Fondas lietuviškai kultūrai ugdyti“, 578 psl., įrišta į kietus viršelius. Kaina — 20 dol., gaunama Darbininko administracijoje.

Knyga visus sustiprins sunkioje ir vienišoje kovoje dėl savo tautos laisvės! Nepasilikime be jos!

Lietuvių Fronto Bielių studijų ir poilsio savaitėje Dainavoje šis šaunus šešetukas atliko programą Lietuvos partizanams pagerbti. Taip pat jie dalyvavo ir kituose vakariniuose renginiuose. Iš k. Rama Bublytė, Rūta Vardyte, Aida Bublytė, už jų — Karigaila Petrusis, Marius Gražulis, Audrius Polikaitis — dainininkas ir akordeonistas. Nuotr. Jono Urbono

mo pulso. Turime palaikyti ryšį su kovojančia tauta. Washingtono politiniame simpoziume, kur dalyvavo 110 jaunų žmonių, buvo gera proga parodyti, kaip jaunimas ir PLB galėtų veikti kartu.

Pasisakymai iš auditorijos buvo labai gausūs. Visas simpoziumas todėl užsitiesė net tris su puse valandos. Kun. V. Dabušis sakė, kad jam jaunimo reikalai visada esą prie širdies, ir atviravo žodžio, nors ir kritiško, nereikia bijoti. Neišsinešti neigiamo įspūdžio iš simpoziumo dalyvių pasisakymų. Patriotinis jausmas bei ką galime ir turime duoti tautai turi dominuoti mūsų veikloje. A. Rauliatis kvietė jaunimą konkrečioms darbams, kurių niekada netrūksta, o jėgų pasigendama. Jadvyga Paliulienė skundėsi, kad 25 - 35 metų grupė esanti „give me“ generacija, lietuvių reikalams neaukojanti, jai Lietuvos laisvinimo idealas esanti neišsiki sąvoka. Linas Kojelis — „surasti stipresnę motyvaciją, kuri padėtų jaunimui lengviau prisidėti prie įvairių projektų įvykdymo“. A. Gureckas — JAV jaunimo susitikimas su savo amžiaus jaunimu Lietuvoje padėtų pažinti Lietuvos problemas įvairiais aspektais. A. Gečys klausė, o kodėl mes turime dar jaunimą mokyti, pažūrėkime į OSI ir kitus jų atliekamus darbus, pamatysime,

BŪSIMOJO PALAIMINTOJO PAVARDĖS KLAUSIMU

J. Vaišnora, MIC

toji klaida nėra minimi Vatikano dienraščio nusistatymas Jurgio Matulaičio pavardę lenkinti. Jame tilpo visa eilė straipsnių apie arkiv. Jurgį tokiomis antraštelėmis: „Il XX anniversario della morte dell'Arcivescovo Giorgio Matulaitis“ (L'Oss. rom. 1947.II.6) „Il diario spirituale del Servo di Dio Giorgio Matulaitis-Matulewicz“ (1963.V. 2-3); „Una biografia di Mons. Matulaitis, arcivescovo di Vilna“ (1985.X.18). Ir ne tik Vatikano dienraštyje, bet ir Italijos katalikų spaudoje randama straipsnių su Matulaičio pavardę, pvz. „Il Servo di Dio Giorgio Matulaitis — verso la beatificazione“ (L'Avenire 1972.XII.3).

Į aukščiau minėtą „L'Osserv. Romano“ netikslią ir klaidingą informaciją aštriai reagavo Juozas Gailius straipsniu „Būsimojo palaimintojo pavardė“ (Tėv. Ziburiai 1986.VIII.29). tą jo straipsnį pakartojo ir kai kurie kiti laikraščiai bei kai kurios lietuviškos radijo laidos, Be abejonės, straipsnio autorius turėjo gerą, patriotišką norą — apginti būsimojo palaimintojo pavardę, kurie lietuvišką pavardę iš-kraipė, suluošinę ir sulenkinę lietuvių; esą tai Lenkijos dvasinin-

kijos pretenzijos, esą „lenkų kunigai pasistengė Vatikano dokumentuose... sulenkinti Matulaičio pavardę remdamiesi kažkokiais, pagal lenkų savivalę ir prievartą sulenkintais dokumentais“.

Str. autorius rašo: „Labai pagarbiam ir karštai prašytume Lenkijos hierarchiją ne tik atsisakyti per tą laiką savo lenkinimo užmačių, bet taip pat bičiuliškai padėti lietuviams Vatikano dokumentuose atkurti tikrąjį lietuvišką Jurgio Matulaičio pavadinimą“. Ta pat mintis išreiškta ir straipsnio antrinėje antraštelėje: „Atėjo laikas galutinai išsiaiškinti su Lenkijos hierarchija“.

J. Gailiaus geri, patriotiški norai apginti būsimojo palaimintojo lietuvišką pavardę, paremti nežinojimu, netikslumai, skaitytojų klaidinimu, netgi tendencija matyti lenkų užmačius sulenkinti tikrą lietuvių ir pan. Kaip ilgametis ark. Jurgio beatifikacijos bylos vedėjas turiu kategoriškai pareikšti:

1. Prie ark. Jurgio pavardės nepridedo ranką joks lenkų dvasiškis, juo labiau hierarchija.

2. Pavardę MATULAITIS seu MATULEWICZ visuose oficialiuose beatifikacijos dekretuose nustatė Šventųjų Skelbimo Kongregacija. (Žiūr. fotokopija „Drauge“ 1986 IX.10 numerioje, 1 psl.). Atreiptinas dėmesys tam „seu“ (liet. arba). O tas reiškia, kad abi pavardės MATULAITIS ir MATULEWICZ yra vartotos tam pačiam asmeniui pavardinti.

Pavardžių keitimų būdai

Žmogaus pavardė priklauso nuo to, kaip ji užrašyta gimimo ir krikšto metrikuose, arba nuo to, kokią jis pats pasirinko ar kiti jam priskyre. Turime pakankamai tam pavyzdžių. Vysk. Motiejus Valančius, nors gimimo metrikose, rašytuose lotynų kalba, užrašytas Walacius., bet mokslo reikalui pasivadino Wolonczewskiu ir šia pavardę vadinosi iki mirties pasirašinėdamas Wolonczewskiu net ir kaip lietuviškų raštų autorius. Vysk. Pr. Karevičius kol buvo Petrapilyje, rašėsi Karewicz, Maironis, Petrapilio, Dvas. Akademijos profesorius vadinosi Maciulewicz, 1913 m. Petrapilio Dvas. Akade-

mijos studentai Krupavičius buvo užrašytas Krupowicz, Penkauskas - Penkowski ir pan. Buvo Cicero klebonas kun. Ig. Albiavičius oficialiuose Chicagos arkivyskupijos dokumentuose yra Albowicz, nes tokia pavardė jis buvo pakrikštytas, kunigu įšventintas ir priimtas į Chicagos arkivyskupiją. Tokių „kazu- su“ galima būtų pririnkioti daugybę.

Visi, tačiau tokie su dokumentine wicz pavardės galūne savo pavardes sulietuvino: Karevičius, Maciulevičius, Krupavičius, Albiavičius., Nepriklausomos Lietuvos laikais, o ypač išėivijoje, daugelis tas slaviškas (vičius) galūnes atmetė ir pasivadino grynai lietuviškoms pavardėmis: Bendoravičius - Bendorius, Sakevičius - Sakas, Urbonavičius - Urbonas ir pan. Bet buvo ir tokių, kurie lietuviškas pavardes tam tikrais sumetimais grynai suanglino, suspanino, suvokietino. Tačiau tas visas pavardžių keitimas nereikšė, kad tie asmenys išsižadėjo savo lietuviškosios tapatybės, tautybės (nors yra ir išimčių iš bendrosios taisyklės). taigi pavardžių kaita yra gana sudėtinga.

Matulaičiai - Matulevičiai

Lietuvoje Matulaičių pavardė nėra reta. Ypač daug Matulaičių yra pietinėje Lietuvos dalyje — Suvalkijoje. Bet ten pat yra ir Matulevičių. Šios pavardės kilmė yra aiški: Iš krikščioniško vardo Matas išriedėjo malonybinis Matulis, tėvo sūnus — Matulaitis, o prjungus slavišką galūnę gavosi Matulevičius (lenk. Matulewicz).

Jurgis Boleslovas Matulaitis, gimęs 1871.IV.13, buvo pakrikštytas Marijampolės bažnyčioje ir gimimo metrikuose užrašytas Matulaičio pavardę. Šia pavardę jis lankė Marijampolėje pradžios mokyklą ir gimnaziją. Nesant sąlygų patekti į Seinų kunigų seminariją, jį, dėl ligos nutraukęs mokslą, 1898 m., atvykęs atostogų pas broliuką į Lūginės kaimą, išsivežė pas save į Kielčius, kur buvo senovės kalbų mokytoju vietos gimnazijoje, o kiek vėliau ir kunigų seminarijoje.

(Bus daugiau)

LF Bičiuliai Dainavoje

Sukaktvinė studijų ir poilsio savaitė

V. ROCIŪNAS

9

Gerai, kad Europoje gyvenantis jaunimas, būdamas arčiau Lietuvos, rodo daugiau aktyvumo. Did. Britanijos jaunimas prisidėjo prie Taikos ir laisvės žygio, leidžia laikraštėlių, jungiasi į vietinę politiką, dalyvauja demonstracijose. Prancūzijoje lietuviško jaunimo mažai. Vak. Vokietijoje yra nemaža grupė Hamburge, Vasario 16-sios gimnazijoje. Reikalui esant, reprezentuoja Lietuvą Europos parlamente ir pan. Italijoje S. Kulbius dirba Vatikano radijuje. Baltijos žygis parodė, kad Vlikas ir PLB nepajėgia kartu dirbti, gal Vienos konferencija labiau sujungs jėgas. Australijoje lietuvių jaunimas mėgina eiti į krašto politiką, Lietuvos okupacijos klausimu kartu veikti su ukrainiečiais. Pietų Amerikoje neleidžiama stipriau politiniai pasireikšti.

JAV turi nemažai susipratusių jaunimo, kuris nori prisidėti prie konkrečių projektų. Gal jų veiklos politinėje srityje lietuvių spaudą skaitantieji ir nepastebi, nes jie mūsų periodikoje tokių įvykių neaprašo. Yra dirbančių

OSI, Informacijos centre, dalyvavo Washingtono suvažiavime, Juodojo kaspino dienos demonstracijose ir t.t. Norima suorganizuoti vadovų kursus.

J. Kuraitė-Lesienė kritiškai, bet lengvu pasakojimo stiliumi, su gera doze sąmojaus ir puikia kalba žvelgė į mūsų organizacijų veiklos sąrangą, kur norima įžiūrėti ir jaunimo pasireiškimus. Ji mano, kad mūsų veiklos metodai per gan ilgoką laikotarpį mažai tepasikeitė. Nepajėgiame ištrūkti iš senųjų veiklos būdų, vis dar „tebegrupuojam į patyrušius ir nepatyrušius“ veikėjus: pagrindinė senosios veiklos srovė nesikeičia, jaunimas bandęs įsijungti į tą srovę, bet kartais joje jaučiasi kaip mėtomas „pagaliukas“. turime ištrūkti iš tos srovės mentaliteto, būtinai reikalingas kūrybingas galvojimas. „Nepajėgiu praveisti lietuvių posėdžio, o sugebu susitvarkyti su angliška kalbančiųjų advokatų posėdžiu“ — kalbėjo Kuraitė - Lasienė.

PLB ir Vliko bendradarbiavimo klausimas jaunimui esąs nesuprantamas. Kaip galima įsakyti bendradarbiauti su tuo, kuris to nenori. Informacijos stoka neleidžia pajusti Lietuvos gyven-

kai jis sugeba dirbti. Dr. K. Ambrozaitis simpoziumą vertino, kaip įdomų ir naudingą minčių pasikeitimą ir naujos šviesos įnešimą įvairių klausimų svarsty-muose.

Ne vienas iš LFB studijų ir poilsio savaitės dalyvių ar paskaitininkų nekartą jas yra pavadinę rekolekcijomis, t.y., lietuviškai išvertus, susikaupimo religinėmis tautinėmis pratybomis. Paskutinei šios savaitės dienai šis apibrėžimas tikrai tiko. Diena pradėta 8 val. rytą mišiomis ir kun. V. Dabušio turinimo pamokslu apie Marijos garbinimą, prisiminimu mirusiųjų ir gyvųjų bičiulių ir baigta tikrai prieš 6 v.v. su trumpomis pietų ir pavakarių pertraukomis.

Kaip ši savaitė buvo pradėta su Juozo Kojelio iš Kalifornijos žodžių pakeliant vėliavą, taip paskutinė savaitės paskaita buvo jo sūnaus Lino iš Washingtono tema „Dabartinė lietuvių dienotvarkė Washingtonė“. Kalbėtojas turbūt arčiausiai iš lietuvių stovi prie JAV ir pasaulio politikos planavimo ir vykdymo šaltinių — Baltųjų Rūmų. Savo žodyje pasidalino su klausytojais Amerikos sostinės aktualijomis.

Dabartinė lietuvių dienotvarkė Washingtonė
Dr. V. Vardys, politinių mok-

slų teoretininkas, universiteto profesorius, pristatė teoretiškai pasiruošusi ir praktiškai dirbantį politinį darbą Liną Kojelį.

„Turime tikrą lietuvišką produktą, per lietuvišką mokyklą įsijungusi į amerikiečių gyvenimą“ — kalbėjo dr. Vardys. Linas baigęs Kalifornijos universitetą, įsigydamas istorijos bakalauratą, Princetono universitete gavęs magistro laipsnį iš viešosios diplomatijos, tarnavo Gynybos departamente Europos ir NATO tarptautinio saugumo politikos įstaigoje, dirbo kaip prezidento asistentas etniniams reikalams, kaip prez. asistentas politinių reikalų štabe. Nuo 1985 m. specialus prezidento asistentas gynybos ir užsienio reikalams. Prieš įsijungdamas į Administraciją buvo sen. R.S. Schweikerio (R. Pa.) įstatimda-vystės reikalams asistentas. Įdomus dažnas kalbėtojas lietuvių gyvenimo svarbiųjų įvykių - švenčių progomis, rašęs lietuviškoje spaudoje, 30 m. amžiaus, ateitininkas, LFB narys, LB darbuotojas. LB Washingtono apylinkės pirm., susilaukęs ir iš lietuvių įvertinimų, premijų ir pagerbimų.

Linas Kojelis savo žodyje nusiskundė, kad mūsų veiksniai neturį plano, kaip mūsų dienotvarkė Washingtonė turėtų būti

vykdoma. Neturime žmonių, neskiriam tam reikalui lešų. Šiuo metu tikėtai Rita Bureikaitė, dirbanti kaip Public Relations tarnautoja, ir Linas Kojelis esą du lietuviai JAV prezidentūroje. Be profesinės atstovybės įsteigimo sostinėje savo tikslų vargiai galėsime atsiekti.

Baltuosiuose Rūmuose priėmimai, pasimatymai, pasirašomos rezoliucijos ir kitokie simboliniai aktai yra labai svarbūs mūsų bylai ir naudingi viešajai informacijai. Juos išgauti nėra taip lengva. Nevisada jie yra vienodos reikšmės bei svarbos. Mūsų spauda nevisada tai tinkamai įvertina, dažnai tokius įvykius sumenkina.

Reaganas esąs geras prezidentas, griežtas antikomunistas, palankus Pabaltijo tautų aspiracijoms, remias Nicaraguvos, Afganistano, Angolos išsilaisvinimo kovas. Savo politinei filosofijai realizuoti naudoja įvairius metodus ir priemones. Pav., kai „Laisvės radijo transliacijos buvo patekusios į krizę, prez. Reagano potvarkiu išlygino reikalus, kad tiesios žodis ir toliau galėtų pasiekti klausytojus tuose kraštuose, kur iš savo krašto siųstų negali girdėti.

(Pabaiga kitame numeryje)

Is visur

— Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos laikraštėlis "Jaužinios" spausdinamas ir platinamas telkimui lėšų VI-jam Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresui. Žiniaraštį redaguoja ir leidžia Jonas Mašanauskas, o techniniai redaktoriai Mindaugas Simankevičius ir Julė Stašionytė. Šiame numeryje komedijos "Telekrizė" reklamos, aprašytas PLJS vicepirmininko Tado Dabšio iš Californijos apsilankymas Australijoje, ne lietuvių žurnalistų apsilankymų Lietuvoje įspūdžiai, ALJS-gos sportininkų ir kitokia veikla. Žiniaraštis spausdinamas anglų ir lietuvių kalbomis.

— Atsiveikimas su pulk. Romu Biliūnu įvyko Washington, D.C., Pentagono patalpose, išeinant jam iš kariškos tarnybos — užbaigiant 36 metų karą aviacijos karjerą.

— Rašytojo Antano Vaičiuliaičio pagerbimo popietė įvyko University of Maryland, Adult Education Center, College Park, Maryland. Apie rašytoją kalbėjo istorikas Vincas Trumpa, gyv. Los Angeles, ir skaityta keletas ištraukų iš A. Vaičiuliaičio kūrybos. Pagerbimą rengė Washington, D.C. LB apylinkės valdyba.

— "Vaidilutės" teatras Chicagoje repetuoja K. Ostrausko dramą "Čičinskas". Režisuoja Marytė Smilgaitė. "Vaidilutės" teatras dalyvaus VII-jame Teatro festivalyje lapkričio 28 - 30 Jaunimo Centre, Chicagoje.

— Jennifer Dean - Kristina Puidokaitė Kanadoje reiškiasi kaip aktorė. Ji yra dirbusi su žymiaisiais Kanados režisieriais, dainavusi "Rock and Roll" Ontario grupėje. Priklauso "Hammer Sisters" grupei, kuri laimėjo žymenį už menišką pastatymo kokybę.

— "Pensininkas" JAV LB Socialinių reikalų tarybos leidžiamam spalio mėnesio numeryje yra naudingų senesniems žmonėms straipsnių, nurodymų, kaip apsisaugoti nuo įvairių ligų ir kitokios informacijos.

— Antano Olio atminimas — pagerbimas buvo surengtas ALTo pastangomis Chicagoje. Apie šį lietuvių patriotą ir visuomenininką kalbėjo Vytautas Abraitis iš Daytona Beach, Floridos. Buvo ir meninė dalis.

— Rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė, gyvenusi ilgą laiką Chicagoje, nuolatiniams apsigyvenimui persikėlė į Daytona Beach, Floridą.

— Muziko Jono Žuko, žinomo vargonų virtuozo rečitalis įvyks ateinančių metų vasario 8 Baltimorės katedroje. Muz. J. Žukas buvo užangažuotas groti tos katedros bažnytinės muzikos 1986/87 metų koncertų serijoje. Rečitalyje gros kompozitorių J. S. Bach, Siegfried Karg-Elert, Edward Elgar, Louis Vierne ir Henri Mulet kūrinius.

NEJDĖJO ŠIO SKELBIMO

Ši skelbimą prieš OSI veiklą turėjo įdėti "Washington Times" dienraštis. Buvo pasirašę sutartį ir priėmę net mokestį už skelbimą. Paskutiniu momentu skelbimą sulaukė vienas asmuo iš dienraščio vadovybės. Skelbimo nebeįdėjo, grąžino ir įmokėtus pinigus. "Coalition for Constitutional Justice and Security" sąjūdis, kuriam pirmininkauja Antanas Mažeika, spalio 27 Washington Teisme iškėlė bylą prieš "Washington Times" laikraštį, kad jis nesilaikė spaudos laisvės principo ir skelbimo neįdėjo. Sąjūdis "Coalition for Constitutional Justice and Security" laukia aukų, kad būtų galima apginti OSI nekaltai persekiojamus žmones.

PASIRENGTA VIENOS KONFERENCIJAI IR VLIKO SEIMUI

(atkelta iš 1 psl.)

Lietuvos didžiojo kunigaikščio Sobieskio koplyčioje, o lapkričio 3 bus surengta spaudos konferencija Presseklub Concordia patalpose, o vakare įvyks muzikos vakaras. Lapkričio 4, tai yra Vienos konferencijos atidarymo dieną, šv. Stepono aikštėje rengiama bendra pabaltiečių demonstracija, po kurios šv. Stepono katedroje bus ekumeninės pamaldos. Pagaliau lapkričio 5 Tarptautiniame Kultūros Centre rengiamas simpoziumas tema

"Ką mums, austrams, reiškia Pabaltijo valstybės".

Gausniam lietuvių pasirodymui Vienoje, Vlikas surengė ekskursiją, kuria rūpinasi dr. J. Stukas. Yra užsirašę apie šimtas asmenų iš Jungtinių Valstybių ir Kanados. Be abejo, į Vieną atvyks lietuvių iš įvairių Europos šalių.

Apie padėtį Lietuvoje Vlikas, PLB ir diplomatinė tarnyba parengė bendrą memorandumą, kuris išsiuntinėtus Vienos konferencijos dalyvaujančioms valstybėms. Jis bus išverstas į vo-

kiečių kalbą ir platinamas Vienoje kartu su kitokia Vliko parūpinta informacija, kurios tarpe bus ir Vliko neseniai išleistas lankstinukas.

Vliko valdybos posėdy buvo aptarta ir Vliko seimo programa. Seimas įvyks Londone lapkričio 7 - 9 dienomis. Greta Vliko tarybos, valdybos, Tautos Fondo ir kraštų įgaliotinių pranešimų lapkr. 8, šeštadienį, įvyks simpoziumas "Kaip geriausiai konsoliduoti pasaulio lietuvių politinę veiklą bendram Lietuvos

laisvinimo darbui". Moderuos J. Jurkūnas. Kalbės dr. S. Kuzminskas, dr. D. Krivickas, inž. A. Venckus, A. Taškūnas, A. Klimaitis ir k. Sekmadienį pamaldos lietuvių bažnyčioje. Mišias aukos vysk. A. Deksnys. Po to Lietuvių sodyboje banketas, koncertas ir užbaigiamieji posėdžiai.

Vliko valdybos posėdy dr. Krivickas pranešė apie LF Bičiulių surengtas diskusijas Chicagoje dėl lietuvių veiklos konsolidacijos, o dr. Bobelis priminė, kad Australijos atstovų rūmai priėmė rezoliuciją dėl Pabaltijo valstybių laisvės. Dr. Armaniėnė kalbėjo apie Tautos Fondo inkorporavimą Kanadoje.

Posėdžio dalyviai pasveikino dr. Bobelį jo išrinkimo proga į sąrašą asmenų, kuriems bus įteiktas Ellis Island medalis "už iškilų tautinės grupės atstovavimą". (Elta)

— Chicago Antras Kaimas šių metų programoje be nuolatinių talkininkų — rašytojų savo repertuaran įtraukė klasikų V. Krėvės ir K. Binkio veikalų inscenizacijas. Šiomet Kaime vaidina: Vida Gilvydienė, Jūratė Jakštytė - Landfield, Indrė Toliuštė, Eugenijus Butėnas, Edvardas Tuskenis, Arvydas Vaitkus ir Romas Stakauskas. Prievažda — Algirdas T. Antanaitis.

Could Nicholas Daniloff Get a Fair Trial in the Soviet Union? Can Anyone?

Then Why Is a U.S. Agency Cooperating with the KGB to Turn American Citizens Over to Soviet "Justice"?

Most authorities believe that Nicholas Daniloff, the veteran reporter for *U.S. News and World Report*, recently arrested and charged with spying in the Soviet Union, would have never received anything resembling a fair trial. Whether Daniloff was framed on trumped-up charges or not, as most Western observers believe, any trial he would have received in the Soviet Union would almost certainly have had a pre-determined outcome.

The Soviet state simply does not arrest and try people unless it plans to convict them. As observers have noted, a sometimes formal, sometimes informal triumvirate exists among Soviet judges, the Communist Party and Soviet State Security (the KGB). One way or another, judges are informed about the interests of the party and the KGB in various cases, and decisions come down accordingly. One way or another, Party interests will be served by the Soviet "justice" system.

If this is true, why is an agency of the U.S. Justice Department collaborating actively and openly with the Soviet "justice" system, and specifically with the KGB, to turn American citizens over to the "tender" ministrations of this system? Why is evidence cobbled together by the Soviets not only accepted at face value by this agency, but its gathering actively encouraged?

Guilty Until Proven Innocent

The reason, of course, is that the U.S. citizens involved are former refugees who have been accused of "collaborating" with the Nazis during World War II. Former Nazi criminals should be identified and punished. But this enterprise is so important that it should be done properly, with scrupulous attention to due process and the rights afforded to accused criminals in the American justice system.

In the American system of justice, anyone accused of a crime is considered innocent until proven guilty beyond a reasonable doubt. One may understand the revulsion that most people feel upon hearing that someone has been accused of working with the Nazis, however long ago it was. But the U.S. justice system should still afford that person the same rights accorded to an accused murderer or rapist. Unfortunately, that has not been the case.

This is because the Office of Special Investigations, or OSI, the agency within the U.S. Justice Department charged with bringing accused ex-Nazis to justice, has opted for proceedings which require the lowest standards of proof. In addition, it has cooperated closely with the Soviet government—including the KGB—to gather evidence against accused individuals. Most shocking, it may have cooperated in presenting falsified evidence to U.S. courts.

These are strong charges, but evidence backs them up—stronger evidence than has been presented to justify the extradition/deportation of some American citizens.

The OSI's Witch Hunt

The Office of Special Investigations was created to carry out the mandate of the 1978 Holtzman Amendment, which was designed to facilitate tracking down and deporting accused former Nazis now living in the United States. While this purpose is laudable, the methods used to carry it out have been deplorable.

For starters, instead of seeking the deportation of those accused of collaborating with the Nazis, the OSI has sought extradition. The difference is important.

In extradition proceedings, a U.S. court normally accepts an indictment from a foreign government, and the evidence mustered to support it, at face value. Extradition is normally used for "ordinary" crimes rather than political crimes. In such circumstances there is seldom any motive for deception or falsification by the foreign government, and U.S. courts may accept whatever is offered in the most routine fashion.

Thus a U.S. court may prevent a defense attorney from offering evidence that would challenge the credibility of evidence provided by a foreign government, or refuse to consider challenges to such evidence. The theory, of course, is that the accused will receive a trial in which he is permitted to defend himself once he is extradited to the foreign country.

That may work with "ordinary" crimes in which the accused is being extradited to a country with a legal system comparable to ours. When the case involves a "political" crime and the accused is being extradited to a Communist country, it is tantamount to a death sentence.

Soviet Participation in the U.S. Justice System Offends Judges

Many U.S. judges have been deeply offended by the OSI's use of Soviet evidence and its close cooperation with Soviet legal authorities to gather evidence. OSI cases against four accused individuals—Elmars Sprogis, Karlis Detlavs, Edgars Laipenieks and Vilis Hazners—lacked clear, unequivocal and convincing evidence. In each case the U.S. judge was troubled by the close cooperation between the OSI and Soviet authorities.

In the Laipenieks case, the U.S. Court of Appeals for the Ninth District cited the "intimidating atmosphere in which the witnesses were deposed"—in the Soviet Union, in the presence of Soviet officials—and concluded that "the depositions were taken under such circumstances as to undermine seriously their credibility." The court also noted that the prosecution of the case resulted from "an unusual cooperative effort of the Office of Special Investigations and Soviet authorities."

Others have been similarly troubled. In an article in the April 28, 1986, edition of the *Los Angeles Times*, staff writer Robert Gillette noted that three years ago a Soviet official warned that Moscow was trying to deceive the OSI. According to the Soviet official, who relayed the information at some risk to himself, Soviet witnesses were being coached in their testimony for days before giving depositions to U.S. prosecutors. The Soviet informant asked in disbelief, "How could you Americans be taken in like this?"

The information was relayed to the OSI, which dismissed it as insignificant. As *Orange County Register* (CA) senior columnist Alan Bock put it in an article printed May 17, 1986: "It looks as if the OSI views the Soviets who have provided information on accused ex-Nazis not as sources whose information requires careful checking in the interest of justice, but as trusted comrades in a common cause."

Supreme Court Must Decide

The U.S. Supreme Court must decide whether to review one of the OSI's recent cases, that of Karl Linna. Linna is due to be deported to the Soviet Union, where he faces a death sentence imposed on him in absentia by a Soviet court in 1962. According to Linna's attorney, former U.S. Attorney General Ramsey Clark, that proceeding "lacked due process of law and credible evidence against him, demonstrated among other ways by the results of the trial, including his death sentence, being published in a Soviet magazine before his trial began." As Clark points out, "the fundamental and profoundly important question is whether the courts of the United States... can permit the judicial power of the United States to be used to carry out a death sentence imposed by a foreign power

in proceedings totally lacking in due process... this proceeding is disguised extradition and not deportation."

Jay Matthews of *The Washington Post*, August 29, 1986, has called for an American trial for Karl Linna rather than a quick deportation to a country that has already condemned him. As Matthews put it: "For those committed to both American civil liberties and anti-Communism, is there any other way but to have an American trial?" Amnesty International, the highly respected human rights organization, also opposes deportation of Linna to the Soviet Union.

What Is to Be Done?

The goal of ferreting out former Nazis who have escaped identification and punishment is worthy, but it must be handled carefully. Among the reprehensible characteristics of the Nazi regime were its arbitrary arrests, lack of any respect for due process and persecution of people based on ethnic characteristics and stereotypes rather than consideration of people as individuals with rights and dignity. Prosecution of accused Nazis should be characterized by the most scrupulous adherence to the highest standards of due process including trial by jury, defendant's equal access to foreign evidence and witnesses, and cross-examination of witnesses according to American legal standards on U.S. soil. This has not been the case to date.

We Recommend:

1. Congressional oversight hearings and an investigation into the Office of Special Investigations. Let us determine once and for all, in an open forum, whether the charges of OSI misconduct are justified.

2. A new look at the Holtzman Amendment. As former U.S. Attorney Ramsey Clark puts it: "The question whether the Holtzman amendment is a bill of attainder, particularly when applied to carry out a death sentence, merits Supreme Court review. The Holtzman amendment targets a narrow group and precludes discretionary relief that is ordinarily available against life-threatening deportation. It inflicts punishment on an identifiable group without an escape clause and without judicial trial, and thus violates Article I, sec. 9, Clause 3 of the United States Constitution."

3. No deportations to the Soviet Union. No one deported to the Soviet Union can expect anything resembling a fair trial. Let not these cases be tainted by participation of Hitler's former partner, the Soviet Union.

4. An American trial with U.S. criminal procedures that safeguard the constitutional rights of due process for all Americans and especially citizens in defense of their citizenship.

Please...

...contact your congressman and senator today and voice your views on this vital and urgent issue.

Then fill out and mail the coupon below with your donation to the CCJS Educational Campaign, c/o CCJS National Headquarters:

Coalition for Constitutional Justice and Security
25108 Marguerite Parkway, Suite B245
Mission Viejo, California 92692

National Headquarters: (714) 859-0340
Washington Bureau: (703) 243-1261

"Nuremberg: Inevitable Retribution," *Soviet Life*, October, 1986

"...in complying with the request for the American side for legal assistance, the U.S.S.R. Procurator's Office... strictly abides by the Soviet judicial procedure."

"On July 10, 1984, Neal M. Sher, director of the Office of Special Investigations, in a meeting at the U.S.S.R. Procurator's Office, said that during the years of joint efforts American lawyers had learned a great deal about the Soviet judicial system, while Soviet lawyers had learned a lot about U.S. jurisprudence. He mentioned that problems did arise in the course of their work, but they tried jointly to discuss them and to settle them without infringing on the legal principles of the Soviet or the American sides."

"We commend the high professional skill of Neal Sher, Michael Wolf, Cathleen Coleman, Betty Shave, Bertram Falbaum and many others. Working with them brings us satisfaction."

"But we are, naturally, expecting more positive results."

"In his letter to us in April, 1981, the notable American attorney Allan A. Ryan, Jr., then head of the Office of Special Investigations, wrote: 'The friendly professional working relationships that have developed between our respective offices have been of great help to us as we prepare our cases.'"

"Our cooperation and understanding have undoubtedly been promoted by the recent business contacts with U.S. jurists during their visits to our country and by the official talks, at the U.S.S.R. Procurator's Office, with the OSI heads and other representatives of the U.S. Department of Justice."

"During the talks at the U.S.S.R. Procurator's Office in July, 1984, Mark M. Richard, U.S. Assistant Attorney General, Criminal Division, spoke highly of the legal assistance given by the U.S.S.R. Procurator's Office to the Office of Special Investigations."

— Natalya Kolesnikova, Senior Procurator and Senior Judicial Advisor of the U.S.S.R. Procurator's Office.
Published by the Embassy of the Union of Soviet Socialist Republics.

Coalition for Constitutional Justice and Security
25108 Marguerite Parkway, Suite B245
Mission Viejo, California 92692

I support your campaign to safeguard the constitutional rights of due process for all Americans—especially those defending their citizenship.
Enclosed is my contribution of \$ _____

Name _____
Address _____
City _____
State _____ Zip _____

TAUTODAILĖS PLARODA K. ŽIDINYJE

"Ausk, močiute, drobeles, o aš jauna juosteles..." — taip pradėjo savo sveikinimo žodį Lietuvių Tautodailės Instituto Toronto skyriaus pirmininkė Aldona Vaitonienė New Yorko Kultūros Židinyje.

Spalio 18 - 19 dienomis Kultūros Židinyje suspindėjo gausybė spalvų, raštų, formų. Tai Lietuvių Tautodailės Instituto New Yorko skyriaus rengiama metinė tautodailės paroda. Šiemet New Yorko apylinkes su savo darbais džiugino viešnios iš Toronto: Regina Bakevičienė, Greta Baltaduonienė, Birutė Čepaitienė, Audronė Kazanavičienė, Hilda Lasienė, Lilė Nakrošienė, Liuda Sendžikienė, Arija Škėmienė, Onytė Taseckienė, Aldona Vaitonienė ir Aldona Zandarienė. Pirklos Kultūros Židinio sienos mirgėjo kilimais, tautiniais rūbais, juostomis, audeklais, pirštinėmis. Salės pasieniuose stalai su medžio drožiniais, keramikos dirbiniais, dar daugiau juostų, audeklų, tautiniais rūbais papuošė manekėnė. Salės centre keturių ilgų stalų grupė apstatyta gausybė lėlių, atstovaujančių visas lietuvių tautinių rūbų apskritis. Tarp lėlių įterptos pintinės margučiu, o viduryje akį traukė puokštė spalvingų Vilniaus verbų. Salės kampe blykčiojo autentiskais šiaudinukais papuosta kalėdinė eglutė. Salėje su lankytojais šnekučiavosi savo darbo tautiniais rūbais pasipuošusios Aldona Vaitonienė, Greta Baltaduonienė, Ona Taseckienė ir Aldona Zandarienė.

Lankytojus žavėjo spalvų deriniai, raštų kruopštus parinkimas, nepaprastai stropus išbaigimas ar tai tautinių rūbų, lėlių ar kilimų. Pakabinimas ir ekspozicijų išdėstymas rodė didelį patyrimą, atsidėjimą, dėmesį detalėm. Toronto skyriaus narės su šio pobūdžio parodomis įvairiomis progomis yra dalyvavusios svetimtaučių ir lietuvių tarpe Kanadoje ir Amerikoje, ir visuomet buvo sutiktos su susižavėjimu.

Šeštadienio vakare parodą oficialiai atidarė New Yorko skyriaus pirmininkė Lilė Milukienė, pristatydama svečius iš Toronto. Trumpą, gražų atidarymo žodį tarė Paulius Jurkus ir Aldona Vaitonienė. Po to lankytojai turėjo progos pasivaikinti ir pasidžiaugti mūsų kūrybingų viešnių taip puikiais darbais.

Per dvi dienas parodą aplankė daug newyorkiečių, jų tarpe buvo ir svečių iš okupuotos Lietuvos. Ir jų atsiliepimai apie tontontiečių meną buvo labai šilti. Visi lankytojai žavėjosi audinių grožiu ir stebėjosi šių moterų darbštumu. Parodą aplankė ir gražus būrelis jaunimo. Šeštadienį A. Marijošienės vedamos, parodą aplankė būrys visai jaunų skaučių: jų rimti veidai dėmesiu blizgančios akys sakė daugiau, negu bet kokios recenzijos. Ši paroda ir buvo joms skirta: joms ir visoms lietuvaitems pasigrožėti, pasidžiaugti, pasimokyti ir pačioms pamėginti. db

Tautodailės parodoje Kultūros Židiny spalio 18 viešnios iš Toronto ir Lietuvių Tautodailės Instituto New Yorko skyriaus narės, parodos rengėjos. I-oje eilėje iš k. Aldona Zandarienė, Greta Baltaduonienė, Lilė Milukienė — Tautodailės Instituto New Yorko skyriaus pirmininkė, Aldona Vaitonienė, Ona Taseckienė, II-oje eilėje Renata Alinskienė, Milda Kvedarienė, Emilija Jurevičiūtė, Ina Nenortienė iš Bostono, Saulė Šatienė, Vitalis Matulaitis, Aldona Katinienė, Irena Alksnienė, Danutė Bobelienė, Vytautas Taseckas. Nuotr. V. Maželio

PHILADELPHIA IR APYLINKĖS

Laukiame pianistės Sakaitės

Mūsų kolonijos Balfio skyrius, nuoširdžiai besirūpindamas gyvenimo nuskriaustaisiais, savo iškilmingų tradicinių pietų metu, norėdamas atsidėkoti jautrių sielų žmonėms už finansinę pagalbą, stengiasi jiems be skanių maisto patiekalų suteikti šiek tiek ir dvasinio peno. Malonu pranešti, kad į šių metų pokylį, įvykstantį lapkričio 9, tuojau po lietuviškos sumos Šv. Andriejaus parapijos salėje, iš New Yorko sutiko atvykti mūsų iškilioji pianistė Dalia Sakaitė. Ji su piano koncertais yra gražiai užsirekomendavusi ne tik lietuviškuose telkiniuose, bet ir plačiai žinomuose amerikiečių salėse.

Pasak muzikinio meno kritikų, jos pirštų paliesti fortepijono klavišai suskamba nuostabiu grožiu. Dėka geros technikos, puikaus įsijautimo į atliekamus kūrinius bei jų vykusios inter-

pretacijos klausytojai išgyvena savotišką dvasios pakilimą. Tai pianistės talento, įtempto darbo (skambinti pradėjo būdama penkerių metų) bei teoretinių mokslinių žinių (iš muzikos srities turi bakalaurą ir magistro laipsnius) vaisius.

Rengėjai viliasi, kad po puikių ir sočių pietų susirinkusieji turės gerą progą pasidžiaugti kad ir neperilgiausiu jaunos pianistės rečitaliu, kurio metu bus atlikti pasaulinio masto ir mūsų autorių kūriniai. Į šią kultūrinę popietę visi kviečiami ir laukiami.

Pietumis - koncertu susidomėjimas gana didelis. Rengėjai prašo bilietus įsigyti galimai greičiau, nes tuo bus didelis palengvinimas šeiminiškėms. Dėl svarbių priežasčių negalintys to padaryti, bilietus galės gauti prie įėjimo. Suaugusiems — 6 dol., vaikams iki 12 m. — 3 dol.

Bilietų galima gauti pas valdybos narius ir Šv. Andriejaus klebonijoje.

Džiugu paminėti, kad piniginis vėjus vyksta sklandžiai. Tie, kurie dar nespėjote aukos pasiūsti, malonėkite tai padaryti galimai greičiau.

B. V.

VYČIŲ SUVAŽIAVIMAS

CLEVELANDE

Lietuvos vyčių Vidurio - Centro apygardos suvažiavimas įvyko rugsėjo 26 - 28 Wickliffe, OH, Holiday Inn viešbutyje. Atvyko proga pasidžiaugti kad ir neperilgiausiu jaunos pianistės rečitaliu, kurio metu bus atlikti pasaulinio masto ir mūsų autorių kūriniai. Į šią kultūrinę popietę visi kviečiami ir laukiami.

Šeštadienį, rugsėjo 27, buvo kun. G. Kijausko, SJ, išsami paskaita Lietuvos Krikščionybės

LATVIJOJE SUGRIUVO TILTAS

Kaip praneša europietiška (Neue Zuercher Zeitung) ir amerikiečių (The New York Times, the Washington Post) spauda neseniai Latvijoje įvyko katastrofa — sugriuvo tiltas.

Per Dauguvos upę prie Kegums hidroelektrinės stoties, apie 35 kilometrų į šiaurės rytus nuo Rygos, prieš 40 metų buvo nutiestas tiltas. Dabar reikėjo išbandyti to tilto stiprumą, pagal reikalaujamą tvarką ir būtiną inspekciją. Tiltos stiprumo išbandymui panaudota 14 didelių sunkvežimių, prikrautų žvyro. Paskutiniajam sunkvežimiui užvažiavus ant tilto, dviejų šimtų penkiasdešimt pėdų ilgio tiltas su visu krūviu griuvo į upę kartu su šoferiais bandymų vadovu ir inžinieriais. Žuvo 10 žmonių ir 14 buvo sužeista.

Apie šią nelaimę buvo pranešta tikrai po trijų dienų nuo įvykio Sovietų Latvija laikraštyje.

Rusijoje buvo paprotys, kad atsakingasis inžinierius turėjęs sėdėti laivelyje po tiltu, bandant naujojo tilto stiprumą. Ar taip buvo dabar — neaišku.

Kyla klausimas, kodėl tokiems tiltų bandymams turi būti panaudoti vietos gyventojai kaip šoferiai ar inžinieriai bandytojai? Ar negeriau būtų panašioms bandymams pakviesti komunistų partijos aukštieji pareigūnai iš Centro Komiteto ar Politbiuro?

Išvažoje galima spręsti, kad

chanan, The White House, Washington, D.C. 20500.

Buvo išrinkta nauja apygardos valdyba: kun. G. Kijauskas, SJ (Cleveland) — dvasios vadas, Pranė Petkus (Dayton) — pirmininkė, Aldona Ryan (Dayton) — vicepirmininkė specialiems projektams, Rūta Guzauskas (Cleveland) — vicepirmininkė narių reikalams, Jonas Baltrus (DuBois) — vicepirmininkas jaunųjų reikalams, Margareta Papeaka (Dayton) sekretorė, Tomas Brūžas (DuBois) — išdininikas, Vilimas Kolicius (Pittsburgh) ir Charles Mačutas (Cleveland) izdo globėjai, Jurgis Mikalauskas (Dayton) ir Andrius Rozgers (Pittsburgh) tvarkdariai, Marija Vaglia (Pittsburgh) — Lietuvos reikalų komiteto pirmininkė, Sally Miller (Dayton) kultūros komiteto pirmininkė, Alvina Luiza (Cleveland) — apeigų komiteto pirmininkė, Vincas Gražulis (Cleveland) — spaudos reikalams.

Sekmadienį visi suvažiavimo dalyviai nuvyko DMNP bažnyčion mišiom, kurių metu buvo prisaiškinta naujoji valdyba.

Po pietų Liurdo šventovėje, Euclid, OH, buvo prisiminti mirę kuopų nariai ir jų atminimui uždegtos žvakės.

Suvažiavimas buvo darbingas, ir dalyviai jį namus skirstėsi geroj nuotaikoj.

Vincas Gražulis

Muzikė Danutė Liaubienė-Staškevičiūtė, "Uždainuokim", vieneto akompaniatorė. Vienetas lapkričio 8, šeštadienį, koncertuoja Washingtone. Koncertą rengia K. Donelaičio lituanistinė mokykla. Žiūr. skelbimą.

WASHINGTONO K. DONELAIČIO MOKYKLOS
RUDENS VAKARAS
IR
CLEVELANDO JAUNIMO MUZIKOS VIENETO
UŽDAINUOKIM!
KONCERTAS

ALGIS BIELSKUS
vadovas

RASA BOBELYTĖ-BRITAIN - solistė
DANUTĖ LIAUBIENĖ - pianistė
MIRGA BANKAITYTĖ ir ELENA MULIOLYTĖ -
kanklininkės

šeštadienį, lapkričio 8 d., 7:30 vak.

LATVIJŲ NAMUOSE

400 Hurley Ave., Rockville, MD

ŠOKIAI

VAIŠĖS

\$8.00 Suaugusiems

\$5.00 Jaunimui

INTERNATIONAL

RŪTA PAUPERIENĖ, Įstaigos vedėja

PASKUTINĖ 1986 METŲ KELIONĖ Į LIETUVĄ

Nr. 8607 Gruodžio 20 — sausio 3, 1987 — Iš New Yorko \$1,471.00

Kelionės maršrutas: 1 diena Maskvoje, 11 dienų Lietuvoje, 2 dienos Helsinkyje.

Kaina (nakojuant dviese kambaryje) įskaito visas susisiekimo išlaidas, viešbučius, maistą, įvairias ekskursijas ir daug kitų priedų.

Kelionės dalyviams bus parūpinami bilietai į specialius naujametinius spektaklius Operos ir baletu teatre arba Filharmonijoje.

Tarpininkaujame perkantiems automobilius. Kainos:

Volga GAZ 24-10 — 5,600 rb.

VAZ 2107 — 4,470 rb.

VAZ 2106 — 4,130 rb.

VAZ 21003 — 3,900 rb.

VAZ 21013 — 3,360 rb.

Padedame sutvarkyti dokumentus iškvietimams.

G. T. INTERNATIONAL, INC. P.O. BOX 29163
CHICAGO, ILLINOIS 60629, USA, TELEFONAI:
(312) 471-1700 arba 471-1702.

Skrendame erdviais "FINNAIR" lėktuvais

— Nauja Lietuvių Istorijos draugijos valdyba pasiskirstė pareigomis: Juozas Masilionis — pirm., Apolinaras Bagdonas — vicepirm., dr. J. Račkauskas — reikalų vedėjas, Stasė Jakubonienė — sekretorė, Jadvyga Penčilionė — pareigimų vadovė, Juozas Žygas — spauda. Rengiamasi išleisti "Varpo" pilną komplektą. Užsisiūsiams iš anksto visi šeši tomai 100 dol., atskiro tomo kaina 20 dol. Draugijos adresas: Lietuvių Istorijos Draugija, Lithuanian Youth Center, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill 60636.

— Komp. Vladas Jakubėnas buvo prisimintas "Margučio" radijo programoje rugpjūčio 20, apie kompozitorių — jo gyvenimą ir kūrybą papasakojo programai vadovavęs Anatolijus Šlutas ir muz. Arūnas Kaminskas. Programa buvo pajavirinta penkiais komp. Jakubėno kūriniais. Buvo trumpai apibūdinta ir komp. Vl. Jakubėno Draugija, kuri renka, globoja ir populiarina šio kompozitoriaus kūrybą. Šią žiemą bus minima komp. Jakubėno mirties dešimtmetis.

— Lietuvių kultūros draugijos narių suvažiavimas vyks Hüttenfelde lapkričio 22 - 23. Šeštadienio popietę poetė Eglė Juodvalkytė ir rašytojas Eduardas Cinzas skaitys savo kūrybos. Tą vakarą bus vakarienė, po kurios tautinių šokių grupė iš Memmingeno savo pasirodymų pradės bendrą linksmavimą. Šeštadienį veiks ir neseniai mirusio peisažisto mokytojo Kaciucevičiaus kūrinių paroda. Suvažiavimas baigsis sekmadienį pamaldomis.

— Dr. St. Budrio vardo lietuvių foto archyvas, Čiurlonio galerijoje, Chicagos Jaunimo Centre, spalio 24 — lapkričio 2 rengia lietuvių fotografų išsivijojimo foto parodą.

— Lietuvių Operos tradicinis balius su laimėjimais įvyks lapkričio 22 Lietuvių Tautiniuose namuose Chicagoje.

— Brown Universitete, Providence, Rhode Island, Slavistikos skyriuje buvo įsteigtas dr. Prano Šveikausko atminimui įamžinti fondas. Tas fondas pavadintas "The Dr. Pranas Šveikauskas Award for Originality". Iš to fondo pajamų kasmet bus skiriama premija slavistikos skyriaus doktorantui, kuris bus įteikęs universitetui originaliausią disertaciją.

— Tautiniuose namuose, Chicagoje spalio 19 įvyko supažindinimas su Jono Švobos knyga "Seiminė ir prezidentinė Lietuva". Apie knygą kalbėjo dr. Br. Nemickas iš New Yorko. Ištraukas skaitė stud. Renata Variakojytė. Dainavo sol. Linda Burbienė.

— Kęstutis A. Miškinis, The Baltic Nation Committee of Detroit narys, parašė laišką dėl Carl Linnaeus nuteisimo ir ištrėmimo į Sovietų Sąjungą grėsmės. Į laišką atsakė ne Baltųjų Rūmų pareigūnas, bet Teisingumo departamento kriminalinio skyriaus asistentas Mark M. Richard, veidmainingai nušviesdamas KGB liudijimus bei jų tikslumą, "nepripažinimo" politiką Pabaltijo inkorporavimo į Sovietų Sąjungą ir kriminalinius nusikaltimus karo metu.

— Dr. Linas Sidrys parašė laišką "National Catholic Register" laikraščiui, primindamas, kad apie 25 - 30 procentų lietuvių, latvių, estų, lenkų ir ukrainiečių buvo nacių okupacijos metais išnaikinti. Dabar šios tautybės kenčia komunistų vergiją, ir pabaltiečiai siunčiami praužčiai į Afganistaną.

MOKYTOJĄ M. DULIENĘ PRISIMENANT

Gerokai išretėjusi Baltimorės lietuvija šią vasarą neteko vienos šviesių moterų, Monikos Vaškytės-Dulienės.

Metams pamažu slenkant į gyvenimo saulėlydį, ją pradėjo varginti širdies negalavimas, tačiau vis buvo budri, linksma ir pareiginga. Tik paskutinius trejus metus, ligai įsigalėjus, jau neišsiversta be gydytojų ir ligoninės. O pastaruojų laikų taip susilpnėjo, kad nei sustiprinta ligoninės priežiūra nei išradinga medicina jau ne ką tegalėjo padėti. Labai nenorėjo gyvenimą užbaigti svetimųjų tarpe, namiškiai, gydytojams leidžiant, ligonę parsigabeno namo. Čia, dar tris skausmingas savaites kantriai išgulėjusi, gyvybę palaikančių priemonių tarsi surakinta, sąmonės tačiau nenustojusi, liepos 27, anot Maiorinio "užgeso kaip žvakę".

Kaip buvo pageidavusi su šiuo pasauliu atsiskyrę namiškiams pakaitomis dieną naktį prie jos budint, savo jaukioje sodybėlėje, vyro Kazio ir sūnų rankomis pasistatytose tolimame Baltimorės užmiestyje Crownsville.

A. a. Monika buvo gimusi 1906 gruodžio 28 Vilkaviškio apskr., Kaupiškų km. šešių vaikų ūkininko šeimoje. Kiek ugtelėjusią tėvai išleido pabūvoti pas močiutę Barborą Kriaučiūnaitę-Kumetių, tada šeimininkavusią pas savo našlį brolių Petrą Kriaučiūną. Marijampolės gimnazijoje jis dėstė lietuvių ir lotynų kalbas ir garsėjo kaip didis lietuviybės žadintojas. Mažoji Monikutė augo ir stiprėjo labai lietuviškoje ano meto Marijampolės šviesuomenės aplinkoje. Tai paliko gilų poveikį jos tolimam gyvenimui ir jos būsimam pedagoginiam darbui. Ten pat ji lankė ir "Žiburio" draugijos pradinę mokyklą.

Prasidėjus I pas. karui, Marijampolės gimnazija buvo iškelta Rusijon, ten pasitraukė ir mokytoja P. Kriaučiūnaitė. Sesuo Barbora pasiliko globoti jo kuklų namelį su gausia liet. raštija, o Monikutė, tada dar tik aštuonerių metų, tėvai atsiėmė pas save į kaimą.

Lietuvos valstybei atsikūrus ir švietimui apsitvarkius, Monika lankė Kybartų "Žiburio" progimnaziją. Ją baigus, įstojo į Marijampolės mokytojų seminariją. Seminarijoje susipažinusi su bendraklasiais Kaziu Duliu, su juo susituokė 1931. Mokytoja

Monika Dulienė

kelių Lietuvos apskričių pradinėse mokyklose, o vėliau, II-jo pas. karo metu, dirbo Lazdijų gimnazijoje. Iš viso M. Dulienė švietėjos darbe yra praleidusi 18 metų.

Šeimos gyvenimas tapo išardytas, kai 1940, bolševikams pagrobus Lietuvą, K. Dulys, tuo metu Tauragės apskr. pradžios mokyklų vyr. inspektorius, buvo areštuotas, o žmona Monika nublokšta į Seinų apsk. Raudonąją armiją išvykus iš Lietuvos, jam pavyko laimingai pasprukti į laisvę. Susiradęs šeimą, viltingai kūrėsi Lazdijuose, abu su žmona grįždami prie pedagoginio darbo.

1944 Stalino gaujoms vėl atplūstant į Lietuvą, spalio mėn. viduryje Dulių šeima paliko tėvynę. Ilga ir varginga kelionė arkliais ir nežinia pagaliau baigėsi šiaurės Vokietijoje, Macklenburgo provincijoje. Besikilnojant iš vienos pabėgėlių stovyklos kiton, besidairant vietos, kur vaikams galėtų lankyti mokyklą, praslinko 4 metai. Tuo tarpu Amerikoj atsirado Monikos giminaitis, parūpinęs afidevitus emigruoti į JAV. Juomi buvo dr. Kristupas Mendelis, Baltimorės lietuvių parapijos tuometinio klebono brolis.

1949 Dulių šeima, pasiekusi Amerikos krantą, atvyko Baltimorėn ir laikinai apsisotojo pas Mendelius. "Kai šešių asmenų šeima apsėdavome stalą, kad ir esant praalkusiems, sunkiai lino kėsnis per gerklę, nuolat jaučiant atkreiptą į mus pilną baimingo susirūpinimo globėjų žvilgsnį" — taip prisimena K. Dulys pirmąsias savo dienas sponsorių pastogėje.

Neilgai čia viešėję, abu Duliai greit kibo į pasitaikiusį, kad ir

neįprastą darbą suvykloje. Ilgainiui, pakankamai atkūtę, ne tik patogiai įsikūrė, bet ir visus vaikus išmokė ir pastatė ant kojų.

Nepaisant karo meto skaudžių išgyvenimų ir svetimų aplinkos, Monika Dulienė kasdienos darbuose ir rūpesčiuose nenuskendo. Ji dar rasdavo laiko ir pajėgė savo pamėgtam pedagoginiam darbui. 1950 - 52 mokė vietos šeštadieninėje mokykloje, dvejus metus sėkmingai vadovavo jaunimo tautinių šokių sambūriui.

A. a. Monika buvo ramaus būdo, tyli, kukli, religinga, visa širdimi atsidavusi savo šeimai. Kad visi 7 Dulių vaikai (du sūnūs ir 5 dukterys) gražiai šneka lietuviškai, išsivijoj nėra dažnas ir saivaime suprantamas dalykas. Tai

ONA ŠULAITIENĖ IŠKELIAVO AMŽINYBĖN

Liepos 20 d. po ilgos ir sunkios ligos amžinybėn iškeliavo ilgametė Cicero lietuvių kolonijos gyventoja Ona Šulaitienė, išgyvenusi beveik 90 metų amžėlį. Ji liepos 24 d. atsigulė užtarnautam poilsiui Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse šalia prieš beveik dvejus metus mirusio savo vyro Antano.

Abu gimę netoli Kybartų miesto, Kybartuose dirbę, susilaukę 5 vaikų, per Vokietiją 1949 m. rudenį atkeliavo į Cicero ir čia iki paskutinių savo gyvenimo dienų išgyveno.

Nors didelių mokslų ir nebaigę, užaugino nemažą būrį vaikų, o taip pat ir antukų bei proanukų, kurių dalis plačiai reikišias lietuviškoje veikloje.

Velionė buvo pašarvota

NAUJAS VEIKALAS APIE VALSTIEČIUS LAUDININKUS

Kas tie valstiečiai liaudininkai, kaip jie veikė praėityje, kaip reikišias nepriklausomos Lietuvos gyvenime?

Į visus tuos klausimus atsako Juozas Audėnas, parašęs stambų veikalą "Lietuvos valstiečiai liaudininkai".

Autorius gyveno Brooklyne ir čia 1982 spalio 10 mirė. Išleido velionio žmona Olga Audėnienė ir dukra Daiva Banaitienė su savo vyru Sigitu Banaičiu. Spausdino pranciškonų spaustuvė Brooklyne; iliustruota, 306 psl. Kaina — 18 dol. Persiuntimo išlaidom pridėti 1 dol. Gaunama Darbininko administracijoje.

KAS TIE TAUTINIAI DRABUŽIAI?

Apie tai rašo Antanas ir Anastazija Tamošaičiai savo pagarsėjusiame veikalė "Lithuanian National Costume".

Veikalas gausiai iliustruotas, įdėta daug spalvotų klišių. Tai pats išsamiausias veikalas apie lietuviškus tautinius drabužius, parašytas anglų kalba, tinka kaip dovana visiems, ypač jaunimui švenčių progą.

Knygos nedidelis kiekis gautas Darbininko administracijoje. 256 puslapiai. Kaina — 27 dol. Persiuntimo išlaidom pridėti 1 dol.

tėvų, o ypač motinos, nuolatinių pastangų, tvirto lietuviško nusistatymo ir didelės kantrybės pasėka.

Nors Monika nesispraudė viešumon ir nesiekė apgarsos, baltimoriečiai ją mirusią nuoširdžiai įvertino ir gražiai pagerbė. Šermentinėje netruko lankytojų, o liepos 29 vakare su velione atsiveikinti jų užplūdo visa minia. Nesutilpę viename kambaryje, būriavosi gretimuose. Gausybei gėlių puokščių neužteko vietos aplink karstą, jų buvo pristatyta ir pasieniais. Klebonui A. Dranginiui sukalbėjus rožančių, Aleks. Radžius, buv. vietos šeštad. mokyklos vedėjas, trumpu žodžiu paminėjo abiejų Dulių svarbų jnašą Baltimorės lietuviškam švietimui.

Liepos 30, nors buvo darbo diena, liet. parapijos bažnyčion

šalia plačios Dulių giminės susirinko vėl nemažas būrys baltimoriečių. Mišias velionės intencija aukoj kun. A. Dranginis; savo pamoksle liūdną šeimą ramino ir guodė būsimąjo pomirtinio gyvenimo viltimi.

Lietuviškai tautinio atspalvio pamaldoms teikė. protarpiais skambėję kanklių garsai. Močiutei pagerbti valandos rimčiai pritaikintas melodijas skambino Mirga Bankaitytė, vyriausios Dulytės Aldonos dukte iš Clevelando.

Ilga mašinų virtinė a. a. Moniką lydėjo į galutinį žemiškojo gyvenimo prieglobstį Loudon Park kapinėse. Klebonui A. Dranginiui vadovaujant, sugiedota "Angelas Dievo" ir Marijos giesmė. Šeimos tėvo K. Dulio patvarkomi, visi vaikai ir vaikaičiai ant velionės karsto padėjo po gėlę. Buvo ypač įspūdinga, kai šaukiami vardais, vienas po kito artinosi prie tėvo, kuris kiekvienam saujon įžėrė po žiupnelį Lietuvos žemės, o šie barstė ją ant karsto. Tokią pačią apeigą atliko ir mažieji vaikaičiai: tiesė delnukus seneliui ir, suspaudę gniūžtelę žemės, pasistiebdami, siekė gelėmis apkloti močiutės karsto. "Keliauk, mama, su Lietuvos žeme, kurią tu ne savo noru turėjai palikti." — taip su velione paskutinį kartą atsisveikindamas, tarė jos vyras, šeimos tėvas ir senelis K. Dulys.

Nuskambėjus tautos himnui, laidotuvių dalyviai buvo pakviesti įprastiniams užkandžiams Liet. Namuose. Visiems pasisti-

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

pinus, a. a. Monikos brolis Vyt. Vaškys, pasikeisdamas su savo žmona Albina, paskaitė pluoštelį atsiminimų iš velionės — savo vyresniosios sesers, turiningo gyvenimo.

Beveik du dešimtmečius Lietuvoje švietusi, išauklėjusi pulkus jaunimo, o išsivijai palikusi lietuviškai sąmoningo prieauglio būrį, a. a. Monika Dulienė savo priedermę tautai yra atlikusi sukaupu.

Tegu būna ilgai gyvas jos vaisingo gyvenimo šviesus prisiminimas!
S.M.

Lietuvos krikšto 600 metų sukakties medalis, kurį sukūrė skulptorius Vytautas Kašuba. Išleido jubiliejinis komitetas. Bronzinis — 30 dol., persiuntimo išlaidom pridėdama 2 dol. Gaunamas Darbininko administracijoje — 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

BALTIC TOURS

15 DIENŲ KELIONĖ, 10 DIENŲ LIETUVOJ

Kelionė 126: Naujų Metų sutikimas. Gruodžio 26 - sausio 9 — \$1,499. Vilniuj 10 dienų, Kaune 2, Helsinky 2. Finnair iš JFK.

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS
293 AUBURN ST.
NEWTON, MA 02166
(617) 965-8080 arba (617) 969-1190

BALTIC TOURS tvarko:
giminių iškvieltimo dokumentus
nuperkam automobilius, kooperatinius butus ir kitas dovanas giminėm Lietuvoje
tarpininkaujam palikimų sutvarkyme

BALTIMORIEČIAI PRIE LIETUVOS AŽUOLO

Marylando valstybės sostinėje Annapolyje, prie seimo rūmų, gražiai auga lietuviškas ažuolas. Rugsėjo 21 prie to ažuolo įvyko ypatingos iškilmės, kurias surengė Marylando Lietuvių Draugijų Taryba, vadovaujant dr. Elenai Armanienei.

Šis ažuolas buvo atsiųstas iš Lietuvos kaip padėka, kad Maryland valstybė pravedė įstatymą švesti Lietuvos nepriklausomybės dieną.

Šiais metais suėjo 50 metų nuo to ažuolo pasodinimo. Mažai kas liko iš tų laikų, kai jie sodino ažuolą 1936 metais. Keli jų dalyvavo: advokatas Tomas Gray-Grajauskas, Bernardas Karpers-Karpavičius. Taip pat dalyvavo ir Lietuvos atstovas gen. konsulas New Yorke Anicetas Simutis. Ta proga jis pasakė kalbą (Kalba buvo spausdinta Darbininko 39 numeryje). Iškilmės baigė klebonas kun. Ant. Dranginis, palaimindamas kopyltelę, kurią padarė Algis Grintalas ir kuri bus prikulta prie ažuolo. Visi sugiedojo giesmę "Marija, Marija" ir "Lietuva Brangi".

Tada visi išsikirstė. Beveik visi susirinko į Lietuvių namus, kur drauge pavakariavo.

Lietuvių postas 154 ir jų

padėjėjos rugsėjo 28 Lietuvių namuose turėjo susipažinimo vakarą su nauja valdyba. Didžiojoje salėje dalyvavo posto nariai ir jų šeimos ir taip pat keli svarbūs legionieriai iš kitų postų. Dalyvavo Marylando valstybės vicekomandieriai ir kiti valdžios nariai.

Į naują valdybą įėjo Vincas Dulys — vadas, Kestas Galeckas — jo pavaduotojas, Jonas Stefura — raštininkas Vytautas Saurusaitis — finansų sekretorius, istorikas Kazys Sarpolis, sveikatos sargas dr. Jonas Urlakis.

Iškilmės baigtos užkandžiais ir pasisvečiavimu.

Atvirukai ir laiškam popieris įvairiomis progom.

KLAUSYK

385 Elliot Street Echo Bridge Office Park
Newton Upper Falls, MA 02164

PLEASE SEND ME ORDERING INFORMATION

Šv. Kazimiero medalis, išleistas jubiliejui rengti komiteto, gaunamas Darbininko administracijoje. Medalis bronzinis, įdėtas į plastikinę dėžutę. Kaina 10 dol. Persiuntimui pridėdama dar 1 dol.

FEDERALINĖ LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

KASA

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

Centras: 86 - 01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418
Tel. (718) 441-6799

Skyriai: Chicagoje, Cicero, St. Petersburg, Detroit, Waterburyje

Aktyvas: 57 milijonai dolerių.

KASOJE mainomi čekiai, prilimami Social Security Indėliai, išduodami Money Orders ir nemokamai duodamas čekių rašymo patarnavimas.

KASA moka didesnius mokesčius už reguliarias sutaupas ir sertifikatus, negu kiti bankai.

KASA palankiom sąlygom duoda paskolas, tvarko palikimus ar vaikų fondus ir atlieka kitus bankinius patarnavimus.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA FEDERALINĖS VALDŽIOS APDRAUSTA IKI \$100.000

KASOS įstaiga Richmond Hill veikia šešias dienas savaitėje nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro, išskyrus penktadieniais iki 6 v.v. ir šeštadieniais iki 5 v.v.

Apie paskolų ir sertifikatų palūkanų pasikeitimus prašoma telrauti **KASOJE** darbo valandomis. Per telefoną arba paštu Jums bus suteiktos vėliausias informacijos.

BOSTONO ŽINIOS

Šaulių subatvakaris

Martyno Jankaus šaulių kuopos Brocktone surengtas spalio 11 d. Sandaros salėje Brocktone subatvakaris susilaukė gana gyvo atgarsio Brocktono ir apylinkės lietuvių visuomenėje. Į jį atsilankė apie 50 asmenų. Pagrindinė subatvakario programos dalis — tai filmas iš vysk. Pauliaus Baltakio šventinimo apeigų. Filmą — gerai paruoštas, įdomus. Jį susuko ir rodė Juozas Bružas iš Putnam, Conn. Po filmo buvo kavutė su užkandžiais, dainos ir šokiai, grojant muzikai iš juostų. Martyno Jankaus šaulių kuopa numato tokius subatvakarius ruošti kas mėnesį. Kuopos pirmininku yra Juozas Stašaitis.

“Šurum - burum”

Dideliu pasisekimu visais atžvilgiais praėjo So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos surengtas spalio 12 d. vadinamas “Šurumburum”. Į jį buvo susirinkę d-jos narių ir svečių daugiau, negu tikėtasi. Dideliam narių vetera-

nų būriui įteikti draugijos ženklai. Pietūs jiems buvo nemokamai. Prieš pietus ir po jų nariai šnekučiavosi ir dalinosi mintimis įvairiais aktualiais klausimais, vėliau šoko. Vykdyto piniginių vajaus ir kitų dovanų paskirstymo pagrindu gauta gražaus pelno. Turint savas patalpas, tokius renginius reikėtų dažniau organizuoti. Jie labiau suriša narius su draugija, stiprina narių tarpusavio ryšius ir draugystę, padeda draugijai finansiškai, kas ypač svarbu dabar, kai draugijos turėtas baras pirmame aukšte uždarytas.

Brocktono Lietuvių Taryba

Nuo senų laikų Brocktone veikia Brocktono Lietuvių Taryba, kurią sudaro visos patriotinės, vietos lietuvių organizacijos. Prieš keletą metų toji taryba buvo paskelbta Amerikos Lietuvių Tarybos skyriumi. Paskutiniame jos posėdyje išsiaiškinta ir nutarta, kad Brocktono Lietuvių Taryba yra ne Amerikos Lietuvių Tarybos skyrius, bet savarakiška vietos lietuvių organizacijų taryba, kuri bendradarbiauja su Amerikos Lietuvių Taryba, kaip ir kitomis lietuvių bendrinėmis

organizacijomis. Tokios išvados prieita todėl, kad Brocktono Lietuvių Tarybos sudėtyje yra tokios organizacijos, kaip LB-nės vietos apylinkė, Martyno Jankaus šaulių kuopa, Balfio 72 skyrius, LK Moterų sąjungos vietos kuopa, kurių centrai nepriklauso Amerikos Lietuvių Tarybai. Dabar Brocktono Lietuvių Tarybos valdybą sudaro: Romualdas Bielkevičius — pirmininkas, Albina Baškauskienė — sekretorė ir Jonas Šuopys — išdininkas.

Nustatytos minėjimo datos

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukakties minėjimą ateinančių metų vasario 15 d. Brocktone rengia Amerikos Lietuvių Tarybos Bostono skyrius, vadovaujamas Aleksandro Chapliko, o Cape Code — Lietuvių Bendruomenės Cape Codo apylinkė, vadovaujama Vlado Židžiūno. tos šventės minėjimas Brocktone įvyks vasario 22 d. Juo rūpinasi Brocktono Lietuvių Taryba, vadovaujama Romualdo Bielkevičiaus.

Vagių įsilaužimas

Naktį, iš spalio 13-sios į 14-tąją vagys buvo įsilaužę į So. Bostono Lietuvių Piliiečių draugijos namą. Piktadariai iškrėtė užkandinę ir visus namo aukštus, kai ką išsinešdami, o daug ką apgandinti. Tarp kitko trečiame aukšte pagrindinėje salėje išdra-

skytą garsiakalbių sistema. Draugija turi reikalingą draudimą tad didelių nuostolių nebus, bet pats įsilaužimo faktas ir sugadinimai sudaro laikinų nepatogumų ir kelia draugijos valdybai naujų rūpesčių, kurių jai ir šiaip jau netrūksta dėl draugijos klubo baro pirmame aukšte uždarymo.

Vilniaus diena

Kasmet Laisvės Varpo radijo programa plačiai pamini Vilniaus dieną. Tai daroma spalio 9-sios pagrindu, primenant ne tik praeityje Lietuvai padarytą skriaudą, bet taip pat iškeliant ateities pavojus dėl Vilniaus, į kurį nepagrįstas pretenzijas tebereiškia lenkai ir gudai. Šiemet Vilniaus diena paminėta spalio 19 d. Laisvės Varpo laidoje. Šiuo reikalu aktualų pranešimą padarė programos vedėjas Petras Viščinis, pergyvenęs Lenkijos okupaciją Vilniuje. Jis pažymėjo, kad nuo tautinio atgimimo lietuviai tėvynėje ir išeivijoje siekia nepriklausomos Lietuvos visose jos etnografinėse srityse, bet net Vasario 16-sios aktu nepavyko tokios Lietuvos atkurti, nes už Lietuvos ribų buvo likusi Mažosios Lietuvos didžioji dalis, o 1920 m. spalio 9 d. Lenkijos surežisuotu Želigovskio žygiu atplėštas Vilnius su plačia sritimi. Dabar už Lietuvos ribų yra dideli lietuviški plotai, priskirti Gudijai, Lenkijai ir vad.

Kaliningrado sričiai. Nors ir baigiasi 47-ti metai, kai Vilnius yra Lietuvos administracijoje, bet jį savo nepagrįstų pretenzijų neatsisako lenkai ir gudai. Tai rodo įvairūs pareiškimai laisvajame pasaulyje, lenkų pastangos, kad Vilnius su sritimi paliktų Lenkijos bažnytinėje provincijoje, nebūtų įjungtas į Lietuvos bažnytinę provinciją, įvairūs įtaigojimai, kaip Bostono arkivyskupui kardinolui Bernard Law, kad šv. Kazimieras ir Aušros Vartai yra Lenkijos brangenybės, dabartinės komunistinės Lenkijos vadovo gen. Jeruzelskio lankymasis Vilniuje ir t.t. Todėl lietuviams būtina reikia tuos pavojus pilnai suprasti, išryškinti juos santykyje su kitais, o lenkus stengtis paveikti, kad jie atsisakytų savo nepagrįstų pretenzijų į Vilnių. Ateities mūsų santykiai su kaimynine Lenkija turėtų būti pagrįsti ne jėga, bet abipusio respekto ir teisingumo pagrindu. Vilnius mums brangus ne tik kaip sostinė, bet taip pat kaip lietuvių tautos istorijos lopšys, išugdęs ir sukaukęs daug meninių vertybių. Tai mūsų brangakmenis, kurį turime saugoti kaip tautos širdį. Šios mintys, kaip visa programos laida, buvo perpinta lietuviška muzika Vilniaus tema. Šalia to perduotas rašytojo Antano Gustaičio paruoštas poezijos ir muzikos montažas “Mūsų Vilnius”, kurio atlikėjai buvo: akt. Henrikas Kačinskas, Irena Nikolskytė, Zita Zarankaitė, Stasys Santvaras ir Antanas Gustaitis.

NAUJAS BRIDGES NUMERIS

Spalio mėnesio Bridges jau išsiuntinėtis skaitytojams. Numeryje kaip paprastai randame daug iliustracijų, jom pritaikytos medžiagos — įvairių straipsnelių. Pradžioje rašoma apie vandens sportą Lietuvoje. Atspausdinti tuo, klausimu du straipsneliai. R. R. Volkes rašo apie Australijos lietuvių kultūrinį gyvenimą, E. Budelis rašo apie lietuvių admiralą Bakutį, A. Čizauskas apie lietuvių operą Chicagoje, prisimenama Dainavos stovykla, Stasio Barzduko 5 metų mirties sukaktis. Apie jį rašo Milda Lenkauskienė. Demie Jonaitis rašo apie šv. Kazimierą kapines Chicagoje, įdėta eilė paminklų nuotraukų, Aviacija Lietuvoje, spausdinama Vytautės Žilinskaitės humoreskų — Karuselė, (Autorė gyvena Lietuvoje), Kryžių kalnas, apie Švedo pavardę, įvairūs skelbimai.

Numeris gražiai sutvarkytas. Leidžia Amerikos Lietuvių Bendruomenė, redaguoja — Demie Jonaitis, administruoja — Tėv. Petras Baniūnas, OFM, Darbininko administratorius.

DĖMESIO VERTA POEZIJA

Prieš 20 metų “į Laisvę Fondas” buvo išleistas Mykolo Vilties eilėraščių rinkinys “Neparašyti laišukai”. Rinkinį gražiu žodžiu apibūdino prof. Juozas Brazaitis, įvertindamas jo autentiškumą.

Poetas nežinomas, čia pasirašęs slapyvardžiu, pats iškentęs Sibiro tremtį ir didelius vargus, giliai įsijautęs į tragišką lietuvių būseną, sukūrė neužmirštamą partizaninės poezijos pavyzdžius. Eilėraščiai tinka deklamuoti birželio minėjimuose ir kitose šventėse.

Knyga buvo greitai išsemta, tik jos nedidelis kiekis dabar surastas Darbininko administracijos sandėliuose. 56 puslapiai, kaina — 2 dol. Persiuntimo išlaidom pridėti 1 dol. Kreiptis į Darbininko administraciją, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

DARBININKO 1987 METŲ KALENDORIUS

Kaip ir kasmet, taip ir šiemet jau išleistas Darbininko kalendorius 1987 metams. Kalendorius mėnesinis atspausstas dviem spalvomis. Jo lentelėje išspausdintas Lietuvos krikšto 600 metų sukaktuvinis medalis, kurį sukūrė skulptorius Vytautas Kašuba. Medalis uždėtas ant lietuviškos spalvotos juostos.

Darbininko skaitytojams kalendorius bus išsiuntinėtis lapkričio pabaigoje. Atkskirai užsisakant, kalendoriaus kaina 3 dol.

Kur tik žmonės susirinko, Tuoj ir ieško Darbininko!

A. A. JURGIUI JUODŽIUI

mirus, KASOS bendradarbei Rasai Razgaitienei ir visai jos šeimai reiškiamo gilią užuojautą.

KASOS vadovybė ir tarnautojai

PADĖKA

Liūdnūiomis širdimis gedėdami dėl mano mylimo brolio ir mano žmonos Elenos svainio

HENRIKO KAČINSKO

mirties, reiškiamo nuoširdžią padėką visiems, kurie savo užuojautomis prisiminė jį ir mus tą liūdną valandą.

Meldžiame, kad maloningasis Dievas savo buveinėje sutelktų jam amžinojo gyvenimo džiaugsmą.

Jeronimas ir Elena Kačinskai

So. Boston, Mass.

Neteko Tau sugrįžti į numylėtą Tėviškę — Uteną, Gudeniškes, — Amžina Tėvynė taip anksti netikėtai Priglaudė Tave ...

Š.m. lapkričio 5 d. sueina šešeri metal kalp, Viešpaties pašauktas, užbaigė šios žemės kelią mano mylimas vyras

A.A. muzikas MYKOLAS CIBAS

Prabėgo šešeri metal liūdesys, tačiau vellonio prisiminimas ilks gyvas mano širdyje.

Šviesiam jo atminimui prisiminti už jo sielą bus aukojamos šv. Mišios:

Aušros Vartų bažnyčioje New Yorke lapkričio 5 d. 8 v.r.

Šv. Aloyzo bažnyčioje Great Neck, N.Y. — lapkričio 5 d. 7:30 v.r.

Šv. Virgilijų bažnyčioje New Yorke — lapkričio 5 d. 8:30 v.r.

Nuoširdžiai prašau gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti a.a. Mykolą per šias aukojamas šv. Mišias, kad Viešpats sutelktų jo sielai amžiną šviesą.

Liūdinti žmona Eufemija, giminė Amerikoje ir Lietuvoje

A. A.

Dail. JURGIUI JUODŽIUI mirus, nuoširdžiai užjaučiame jo dukteris, Rasą Razgaitienę, jos šeimą ir gimines

“Karys” ir New Yorko ramovėnai

A. A.

DANUTEI SENIKIENEI mirus, Jos seserims Gražinai Siliūnienei ir Aldonai Alytinei ir visiems kitiems Vellonės artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą.

Valerija ir Bronius Nemickai

A. A.

HENRIKUI KAČINSKUI

iškeliavus į amžinybę, jo žmonai Sofijai, broliui Jeronimui Kačinskui su žmona reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdimę

Monika Lambertienė sūnus Vitalis su šeima

A. A.

Aktoriui HENRIKUI KAČINSKUI

mirus, reiškiamo gilią ir nuoširdžią užuojautą žmonai Sofijai, broliui Jeronimui su šeima ir visiems draugams bei prietellams.

Tautos Fondo Floridos Atstovybės ir skyrių darbuotojai

St. Petersburg, Fla.

A. A.

HENRIKUI KAČINSKUI

mirus, jo žmonai Sofijai, broliui kompozitoriui Jeronimui ir visiems kitiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Vincė Jonuškaitė-Zaunienė Giedrė Zaunūtė

BANK-BY-MAIL

Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!

That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prienamai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti į banką ar juos atlikti, tai galite atlikti namie bet kurluo laiku. Jūsų skuntą gavęs, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prisiėda ir užtikrinamas, kad jūsų pinigai gausite didesnius procentus, leidžiamus įstatymų.

Dėl lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykite paduotais adresais.

MAIL OFFICE 400 West Broadway South Boston 9 AM to 3:30 PM Monday thru Friday 9 AM to 12 PM Saturday 9:30 AM to 5:30 PM Mon., Tues., Wed. & Fri. Thurs. — 8:30 AM to 7:30 PM Saturday 8:30 AM to 12 Noon

NONPOSTED CIRCLE OFFICE 748 Gallivan Blvd. 8:30 AM to 5:30 PM Mon., Tues., Wed. & Fri. Thurs. — 8:30 AM to 7:30 PM Saturday 8:30 AM to 12 Noon

South Boston Savings Bank

“ALWAYS THE LEADER”

ALFRED W. ARCHIBALD PRESIDENT

DARBININKAS

Redakcija.....(718) 827-1352
Administr.....(718) 827-1351

Spaustuvė.....(718) 827-1350
Vienuolynas... (718) 235-5962
Vyskupas... (718) 827-7932
Salė (kor.).....(718) 827-9645
Salės adm.... (718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Visų šventų diena yra ateinanti šeštadienį, lapkričio 1 d. Kiekvienas katalikas privalo išklauti tą dieną mišias. Apreiškimo parapijos salėje mišios išvakarėse bus laikomos 6:30 v.v. apatinėje parapijos salėje, taip pat ir Visų šventų dieną — 7, 8 ir 9:30 v. ryte bus laikomos parapijos salėje. Vakare 6:30 v. bažnyčioje.

Kun. Leonas Zaremba, SJ, iš Chicagos buvo atvykęs į New Yorką, sveičiavosi pranciškonų vienuolyne ir dalyvavo Liet. Religinės Šalpos jubiliejinėse iškilmėse. Besisvečiuodamas jis, apsilankė ir Darbininko redakcijoje.

Apreiškimo parapijos bažnyčioje dabar vyksta remontas. Darbai pradėti 7 v. ryto. Dėl remonto mišios rytais laikomos apatinėje parapijos salėje. Bažnyčios atnaujinimo fondai aukų jau gauta 95,316.93.

Moterų Vienybės mišios už mirusias nares bus lapkričio 16, sekmadienį, 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Po mišių tos pačios parapijos salėje — pietūs. Kviečiamos visos nares ir visuomenė dalyvauti pamaldose ir pietuose.

Dail. Česlovo Janušo akvarelių ir tapybos darbų paroda, turėjusi įvykti lapkričio 15 - 16 Kultūros Židinyje, dėl dailininko sveikatos problemų nukeliama vėlesniam laikui. Nauja data bus paskelbta vėliau. Šią parodą organizavo LMK Federacijos New Yorko klubas.

A. a. pulk. adv. Jono Šlepečio penkerių metų mirties sukakčiai paminėti bus aukojamos mišios lapkričio 15 d. Notre-Dame de Rosaire bažnyčioje Saint-Maur Paryžiuje ir Šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje Yonkers, N.Y. Jas užprašė jo vaikai Birutė ir Adolfas Venskai ir dr. Aldona ir Kąjėtonas Janačiai.

Liet. moterų rašytojų literatūros vakaras buvo numatytas surengti lapkričio 2 Kultūros Židinyje. Rengėjos, Liet. Kat. Moterų Kultūros Draugija, praneša, kad dėl įvairių techniškių kliūčių neįvyks.

Lapkričio 2, sekmadienį, Estų namuose, 243 E. 34 St. Manhattane įvyks

fotografo menininko
BRUNO ROZIČIO
MENINĖS FOTOGRAFIJOS
PARODA

Paroda lankoma nuo 1 iki 9 v.v.
Parodos atidarymas ir

KONCERTA

3 v. popiet. Programoje — Schuberto muzika

Dalyvauja — dr. J. KLAVINŠ baritonas ir

prof. A. BERZKALNS — pianistas

Įėjimas nemokamai

Rengia ir visus atsilankyti kviečia pabaltiečių meno draugija BALTIA ir mirusio menininko draugai

PRISIMINTAS PROF. SIMAS SUŽIEDĖLIS

Rugsėjo 22 suėjo vieneri metai, kaip mirė buvęs ilgametis Darbininko redaktorius Simas Sužiedėlis. Mirė Brocktone Mass., kur pastoviai su šeima gyveno. Čia jo minėjimą surengė New Yorko ateitininkai, kuriems pirminkauja Juozas Rygelis. Spalio 26, sekmadienį, Apreiškimo parapijos bažnyčioje velionio intencija buvo mišios. Velioniui skirtą pamokslą pasakė Tėv. Leonardas Andriekus, OFM. Po to parapijos apatinėje salėje buvo minėjimas Paskaitą apie Simą Sužiedėlį, jo gyvenimą, jo mokslinius ir žurnalistinius darbus skaitė Paulius Jurkus, kuris su juo drauge Darbininke dirbo

JŪRATĖ NAUSĖDAITĖ- ANN JILLIAN DAINUOS ATLANTIC CITY

Mūsų mieloji dainininkė Jūratė Nausėdaitė - Ann Jillian kviečia lietuvius atvykti su ja susipažinti per jos garsinamą pasirodymą Atlantic City, N.J., kur ji bus pagrindinė žvaigždė ir dainuos koncertinio pobūdžio programoje Trump Plaza Hotel & Casino. Tas bus tik vieną savaitgalį — lapkričio 7, penktadienį, 9 val.

Aušros Vartų parapija Manhattane savo titulinę šventę minės lapkričio 23, sekmadienį. Dalyvaus vysk. Paulius Baltakis, OFM, ir svečiai kunigai. Chorą parengs muzikė Aldona Kepalaitė ir kun. Danielius Staniškis. Bus svečių solistų ir choristų. Po mišių banketas parapijos salėje. Klebonas kun. Vytautas Palubinskas prašo vietos iš anksto rezervuoti.

Jaunių ir jaunučių ateitininkų sueiga bus Kultūros Židinyje lapkričio 8, šeštadienį, tuoj po lituanistinės mokyklos pamokų.

**Balfas laukia
Jūsų aukos!
Neuždelskite!
Paskubėkite!**

PAGERBTA PROF. DR. ALDONA ŠLEPETYTĖ- JANAČIENĖ

Dr. A. Šlepetytė - Janačienė, modernių kalbų ir kultūros profesorė Pace universitete New Yorke, š.m. rugsėjo mėn. 28 d. už nuolnus ir 20 metų intensyvaus bei sėkmingo pedagoginio darbo proga buvo universiteto pagerbta specialiose iškilmėse. Jai buvo įteiktas atžymėjimas ir dovana, dalyvaujant dideliu skaičiumi administratorių, profesorių ir jų artimųjų.

Prieš porą mėnesių Herald Statesman dienraštyje tilpo platus profesorės pasikalbėjimas su žurnalistais ir fotografija. Dr. A. Janačienė yra kelių mokslinių organizacijų narė, Pasaulio Lietuvių Katalikų Organizacijų Sąjungos Valdybos pirmininkė ir Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos New Yorko Židinio pirmininkė.

PROGA PRALEISTI ŽIEMĄ FLORIDOJE BE IŠLAIDŲ

Žiemos sezonui kunigas-pen sininkas ieško vyresnio amžiaus šeiminiųs - virėjos, kuri galėtų gaminti lietuviškus valgius ir prižiūrėti butą. Sąlygos tokios: apmokėtos atvykimo ir išvykimo išlaidos, turėtų atskirą kambarį ir maistą nemokamai. Jeigu patiktų, galėtų likti Floridoje ilgiam laikui. Prašom rašyti: Rev. Andrius Senkus, 614 North "M" Street, Lake Worth, FL 33460. Arba skambinti telefonu po šeštos val. vakaro (305) 582-5007

15 metų. Jis pasiūlė, kad būtų surinkti S. Sužiedėlio istoriniai ir kitokie straipsniai ir išleisti atskiromis knygomis. Šis jo pasiūlymas rado atgarsio. Minėjime dalyvavo Ateitininkų Federacijos vadovas Juozas Polikaitis. Jis pažadėjo imtis iniciatyvos.

Iš Chicagos taip pat minėjime dalyvavo dr. Adolfas Damušis, Ateitininkų Federacijos tarybos narys, uolus visuomenininkas, ateitininkų veiklos organizatorius, ir jo žmona Jadvyga, taip pat uoli visuomenininkė. Iš Chicagos taip pat dalyvavo Juozas Baužys, žurnalo "Į Laisvę" redaktorius, kadaise redagavęs Ateitį. Iš Los Angeles dalyvavo Juozas Kojelis, taip pat uolus ateitininkas ir visuomenininkas.

vakare, lapkričio 8 šeštadienį, 8 v. ir 11:30 vakare, ir paskutinį kartą sekmadienį, lapkričio 9, 7 v. vakaro.

Ji labai norėtų susitikti su lietuviu, todėl visi kviečiami ten nesivarždami susisiekti su ja. Iš Los Angeles tokiomis progomis visuomet susidarydavo grupės lietuvių, kuriuos ji nuo scenos lietuviškai pasveikindavo, pranešdama visai publikai, kad ji esanti lietuvaite. Ji sakosi būtų labai laiminga, jei ir ten susitiktų tautiečių.

Svajonės, Australijos lietuvių populiarieji vokalinė grupė, koncertuos Kultūros Židinyje lapkričio 30, sekmadienį, 3 v. popiet. Estradinių tradicinių ir liaudies dainų koncertą rengia New Yorko Lietuvių Jaunimo Sąjunga, kad galėtų paremti jaunių kongresą Australijoje. Ši "Svajonių" grupė lapkričio 29, šeštadienį koncertuos Bostone, iš ten atvyksta į New Yorką, pasukti koncertuos visoje Amerikoje ir Kanadoje. Po koncerto Kultūros Židinyje veiks "kongresinė" kavinė ir australiška aludė.

Leonardo Andriekaus naujausia eilėraščių knyga "Atmink mane, Rūpintojėli", labai aukštai įvertinta lietuvių spaudoje, gaunama Darbininko ir Aidų administracijose (341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207). Ši religinio patriotinio pobūdžio knyga iliustruota dail. T. Valiaus ir gražiai kietais viršeliais įrišta turi 130 puslapių. Kaina 7 dol. su persiuntimu.

Amerikos lietuvių Long Island Suffolk apskričio klubo susirinkimas įvyks lapkričio 9, sekmadienį, 2 v. popiet ukrainiečių Priskėlimo bažnyčios salėje, Edgewater ir Mayflower gatvių kampas, Smithtown, L.I. Visi nariai prašomi dalyvauti, Salomėja Narkeliūnaitė parodys filmą iš Lietuvos. Po susirinkimo bus vaišės. (Klubos sekretorė E. M. Juškienė)

Jaunimo Sąjungos susirinkimas buvo spalio 17, penktadienį, Kultūros Židinyje. Susirinko per 20 jaunuolių. Valdyba supažindina su buvusiu veikla ir su planuojama veikla. Lapkričio 30 Jaunimo Sąjunga rengia koncertą, kurio programą atliks "Svajonių" vienetas iš Australijos. Kalėdų dieną bus jaunimo šokiai, Parodytas filmas apie OSI veiklą ir NBC paruoštą vaizdajuostę apie Lietuvą. Susirinko buvo tarp 19 ir 35 metų amžiaus. Buvo atvykę, kurie jau senokai gyvena New Yorke ir naujai atsikraustę. Atsilankė ir kun. Danielius Staniškis. Jis sutiko būti dvasios vadu ir taip pat pasisiūlė talkinti valdybai ir kituose darbuose.

Solistė Irena Stankūnaitė, muzikos kompozitoriaus Juozo Stankūno dukra, mirė prieš penkerius metus — spalio 26. Šios sukakties proga šeima rengiasi išleisti specialų leidinį.

Lietuvos kariuomenės šventė bus paminėta lapkričio 23, sekmadienį. Apreiškimo parapijos bažnyčioje 11 val. pamaldos, po jų — minėjimas tos parapijos salėje.

DIDELĖS IŠKILMĖS ŠV. PATRIKO KATEDROJE

Lietuvių Religinė Šalpa spalio 25 minėjo savo veiklos 25 metų sukaktį. Ta proga Šv. Patriko katedroje, New Yorke, 5:30 v.v. buvo iškilmingos pamaldos. Mišias koncelebravo 4 vyskupai, iš jų trys lietuviai ir vienas ukrainietis. Mišiose dalyvavo ir Chicagos kardinolas Bernardin. Lietuviškas giesmes giedojo Apreiškimo parapijos choras, vadovaujamas Viktoro Ralio. Pamaldose dalyvavo labai daug lietuvių, suvažiavusių iš visos Amerikos. Žmonių buvo pilna katedra. Iškilmių pilnas reportažas su nuotraukomis bus kitame Darbininko numeryje.

IŠKILMINGAS BANKETAS WALDORF ASTORIA VIEŠBUTY

Lietuvių Religinės Šalpos 25 metų sukakties minėjimo antroji dalis buvo New Yorko garsiajame Waldorf Astoria viešbutyje. Bankete dalyvavo per 250 žmonių, taip pat suvažiavusių iš visos Amerikos, dalyvavo daug kunigų, 4 vyskupai ir kardinolas Bernardin, kuris pasakė kalbą. Liet. Religinės Šalpos sukaktį pasveikino ir Amerikos prezidentas specialiu laišku, kurį iš Washingtono atvežė ir bankete perskaitė Linas Kojelis, specialus asistentas prie prezidento. Banketo platus aprašymas su nuotraukomis bus spausdinamas kitame Darbininko numeryje.

Autobusas į Laisvės Žiburio vakarą lapkričio 8 organizuojamas iš Newarko — Elizabetho, N.J. apylinkių. Kreiptis į P. Macijauską, Danguolė Didžbaliene ar Rimą Bitėną (žitr. skelbimą).

Skaityk ir platink Darbininką!

LAISVĖS ŽIBURYS

rengia jau 40-tą

KONCERTĄ BALIŲ

šeštadienį, lapkričio 8, Kultūros Židinyje
341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Pradžia — 7 val. punktuallai

PROGRAMOJE — KOMEDIJA

"ŠEIMOS PORTRETAS"

Valdina — PHILADELPHIJOS VAIDINTOJŲ GRUPĖ

Autorė ir režisierė — JULIJA DANTIENĖ
Režisierės padėjėja — VIDA ŠALČIŪNIENĖ
Dekoracijos ir kostiumai — GEMA KREIVĖNAITĖ
Grimas — DANA SURDĖNAITĖ
Apšvietimas — VYTAS BAGDONAVIČIUS
Scenos technika — KĘSTUTIS MAŠALAITIS

PHILADELPHIJOS VYRŲ OKTETAS
vadovas VYTAUTAS MACIŪNAS
solistė RASA KROKYTĖ

ŠOKIAM GROS BROLIŲ KEZIŲ ORKESTRAS.

Maistą gamina Eugenija Kezienė
Valgių ir gėrimų bufetai visose Kultūros Židinio salėse. Turtinga loterija. Baliui stalus iš anksto galima užsisakyti pas Žilvė Jurienę (718) 441-7831

Visos vietos numeruotos. Bilieto kaina 8 dol. Jaunimui iki 15 metų — 5 dol., gaunami prie įėjimo. Patartina bilietus įsigyti iš anksto paštu, čekį atitinkamai sumai ir sau adresuotą su pašto ženklu voką siųsti Lithuanian Radio Club vardu, 217 - 25 54 Ave., Bayside, N.Y. 11364.

BILJETŲ PLATINTOJAI:

NEW JERSEY: (Area Code 201)
V. Gružas 423 - 3317
D. Didžbaliene 925 - 4761
R. Bitėnas 351 - 7963
P. Macijauskas 998 - 6797

NEW YORK: (Area Code 718)

N. P. Baltrūnionis AX 7 - 0991
A. Diržys 296 - 7385
Ž. Jurlenė 441 - 7831
B. ir V. Labučiai 847 - 5550
E. Kezlenė 296 - 0798
R. Kezys 769 - 3300, 229 - 9134
M. Šalinskienė 296 - 2244
V. Vasikauskas VI 7 - 1286

Visus atsilankyti kviečia

LAISVĖS ŽIBURIO
RADIJAS
105.9 FM SEKMADIENIAIS 9-10 VAL. RYTO